

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۹ آذر ۱۴۰۰

Konkur.in

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس	عمومی
سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، حسین پرهیزکار، هامون سبطی، کاظم کاظمی، مرتضی منشاری، سیدمحمد هاشمی	فارسی	
روح‌اله اصغری، ولی برجی، مرتضی کاظم‌شیرودی، سیدمحمدعلی مرتضوی، مهدی نیک‌زاد	عربی زبان قرآن	
محبوبه ابتسام، امین اسدیان‌پور، محسن بیانی، علیرضا ذوالفقاری‌زحل، محمد رضایی‌بغا، فردین سماقی، عباس سیدشستری، مجید فرهنگیان، مرتضی محسنی‌کیسر، فیروز نژادنجف، سیداحسان هندی	دین و زندگی	
رحمت‌اله استیری، سپهر برومندپور، حسن روحی، محمد طاهری، عقیل محمدی‌روش، محدثه مرآتی	زبان انگلیسی	

نام طراحان	نام درس	اختصاصی
محمد بحیرایی، محمدابراهیم توننده‌جانی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان، اسماعیل میرزایی	ریاضی و آمار	
نسرین جعفری، فاطمه حیاتی، سارا شریفی، فاطمه فهیمیان	اقتصاد	
سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، پوریا حسین‌پور، محسن فدایی، مجتبی فرهادی، رضا نوروزیگی	علوم و فنون ادبی	
ابراهیم احمدی، نوید امساک، ولی برجی، سیدامیررضا سجادی، مرتضی کاظم‌شیرودی، سیدمحمدعلی مرتضوی	عربی زبان قرآن	
علیرضا رضایی، علی محمد کریمی، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ	
محمدعلی بشار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، محمدرضا محمودی‌ها	جغرافیا	
آزینا بیدیقی، مبیناسادات تاجیک، علیرضا حیدری، الهام رضایی، فاطمه صفری	جامعه‌شناسی	
منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمانه‌ای جامعه‌شناسی جامع کنکور انسانی - پایه دهم، یازدهم و دوازدهم	جامعه‌شناسی - سؤال‌های «آشنا»	
مجید پیرحسینلو، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی‌نژاد، کیمیا طهماسبی	منطق و فلسفه	
منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمانه‌ای منطق و فلسفه جامع کنکور انسانی - پایه دهم، یازدهم و دوازدهم	فلسفه دوازدهم - سؤال‌های «آشنا»	
حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، مهسا عفتی، محمدعلی فرد منوچهری	روان‌شناسی	

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار
فارسی	کاظم کاظمی	سیدعلیرضا احمدی	محمدحسین اسلامی، محسن اصغری، مرتضی منشاری
عربی زبان قرآن	نوید امساک	نوید امساک	درویشعلی ابراهیمی، اسماعیل علی‌پور
دین و زندگی	سیداحسان هندی	محمد رضایی‌بغا	فاطمه صفری، سکینه گلشنی، محمدابراهیم مازنی
معارف اقلیت	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری
زبان انگلیسی	محدثه مرآتی	محدثه مرآتی	سعید آقچه‌لو، رحمت‌اله استیری، فاطمه نقدی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند، سحر محمدی
اقتصاد	فاطمه فهیمیان	سارا شریفی	فاطمه صفری
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	پوریا حسین‌پور، محمد نورانی، رضا نوروزیگی
عربی زبان قرآن	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	زهره دامیار
جغرافیا	محمدرضا محمودی‌ها	محمدرضا محمودی‌ها	زهره دامیار
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری، محمدابراهیم مازنی
منطق و فلسفه	کیمیا طهماسبی	کیمیا طهماسبی	فرهاد علی‌نژاد، امیرکیا یاقری
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد، محمدابراهیم مازنی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سیدمحمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، الهام محمدی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهره دامیار (اختصاصی)، معصومه شاعری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: مازیار شیروانی‌مقدم، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، فریا رثوفی (عمومی)
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی (اختصاصی)، زهره تاجیک (عمومی)
ناظر چاپ	سوران نعیمی

فارسی (۳)

۱- گزینه «۱»

(مسنن اصغری)

بیت ب: سریر/ اورنگ/ بیت ج: مقرری/ وظیفه/ بیت د: تاب: پرتو/ بیت الف: سامان: امکان
(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- گزینه «۴»

(کاتظم کاظمی)

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
الف) زمان (موسم، وقت) ← ضمان (ضمانت، پذیرفتن)
ج) جان‌فزا ← جان‌فزا

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۳- گزینه «۳»

(مسنن اصغری)

در همه گزینه‌ها آرایه سجع مشهود است؛ در گزینه «۳»، یک تشبیه و در سایر
گزینه‌ها دو تشبیه به کار رفته است. سجع: برنگیرد، بر ندارد
تشبیه: عروس فکر (فکر به عروس تشبیه شده است).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سجع: زرانود، خاک‌آلود/ تشبیه: توانگر، کلوخ است. درویش، شاهد است.
گزینه «۲»: سجع: بی‌بر، بی‌در/ تشبیه: عالم بی‌عمل، درخت بی‌بر است. زاهد
بی‌علم، خانه بی‌در است.

گزینه «۴»: سجع: می‌سُفتم، می‌گفتم/ تشبیه: سنگ سراچه دل (دل به سراچه
تشبیه شده است). - الماس آب دیده (آب دیده = اشک به الماس تشبیه شده است).
(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۴- گزینه «۳»

(کاتظم کاظمی)

تشبیه: «لب به یاقوت و لعل» - «دندان به درّ ثمین»/ استعاره: ندارد.
معنای بیت: لب تو سبب بی‌ارزش شدن یاقوت و لعل و دندانت سبب بی‌ارزش شدن
مروارید گران‌بها شده است. (لب و دندانت، ارزشمندتر از یاقوت، لعل و درّ است).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: گوهر مقصود (اضافه تشبیه‌ای)/ «این دریا» استعاره از «عشق»
گزینه «۲»: تشبیه: رشته جان (اضافه تشبیه‌ای)/ استعاره: «سنبل» استعاره از
«گیسوی یار»

گزینه «۴»: تشبیه: «گل سوسن به کافور»/ استعاره: «توده کافور» استعاره از «برف»
(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۵- گزینه «۱»

(مسنن اصغری)

ترکیب‌های وصفی: رحمت بی حساب، نعمت بی دریغ، همه‌جا، فرش زمردین، خلعت
نوروزی، قبا سبز: ۶ مورد
ترکیب‌های اضافی: باران رحمت، رحمتش (رحمت او)، خوان نعمت، نعمتش (نعمت
او)، فراش باد، باد صبا، قبا ی ورق، بر درختان، اطفال شاخ، کلاه شکوفه، سر اطفال:
۱۱ مورد

توجه: «را» در «درختان» و «اطفال شاخ» از نوع فک اضافه است و مضاف‌الیه
می‌سازد: درختان را در برگرفته ← بر در درختان گرفته/ اطفال شاخ را کلاه بر سر
نهاده ← بر سر اطفال شاخ کلاه نهاد

(فارسی ۳، دستور، صغفه ۱۲)

۶- گزینه «۲»

(سیر علیرضا امیری)

جمله پایه: «یاد دریا» نهاد، «قطره» مفعول، «تازه» مسند، «دارد» فعل.

تشریح گزینه‌های دیگر:

الگوی جمله پایه در سایر ابیات:

گزینه «۱»: «من» نهاد محذوف، «حرفی» مفعول، متمم (حذف شده است)،
«نمی‌گویم» فعل.

گزینه «۳»: «آن‌ها» نهاد محذوف، «طوطی از آئینه به حرف می‌آید (را)» مفعول،
«می‌گویند» فعل

گزینه «۴»: «آن» نهاد محذوف، «دست برهم‌سوده»، مسند، «است» فعل.

جمله مذکور در مصراع نخست با وجود پیروی از الگوی جملات چهار جزئی گذرا به
مفعول و مسند، جمله پیرو محسوب می‌شود و نمی‌تواند پاسخ سؤال باشد.

(فارسی ۳، دستور، صغفه‌های ۵۴ و ۵۵)

۷- گزینه «۳»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

چهار ترکیب وصفی وجود دارد.

ترکیب‌های وصفی: هر روز، باری دگر، خاری دگر، کاری دگر

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بیت اول از جمله‌های ساده تشکیل شده است و در بیت دوم نیز جمله
مرکب وجود دارد.

گزینه «۲»: در مصراع‌های زوج «است» به معنای «وجود دارد» است و جمله اسنادی
یافت نمی‌شود.

گزینه «۴»: واژه‌های «جهد، جحد» و «قضا و غزا» هم‌آوا هستند.

(فارسی ۳، دستور، ترکیبی)

۸- گزینه «۳»

(کاتظم کاظمی)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: فقط عاشق از خود بی‌خود شده و
سرمست از عشق، می‌تواند اسرار عشق و مستی را درک کند و محرم آن باشد.

معنای بیت گزینه «۳»: خاموشی نمی‌تواند اسرار عشق را پنهان کند، همان‌طور که
شبنم نمی‌تواند مانع پخش شدن بوی گل شود. (فاش شدن اسرار عشق)

(فارسی ۳، مفهوم، صغفه ۴۷)

۹- گزینه «۴»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»، جان‌بازی در راه عشق است.

بیت گزینه «۴» می‌گوید: اگر عشق، از ته دل و قلبی و با تمام وجود باشد، به وصال
معشوق می‌توان رسید.

(فارسی ۳، مفهوم، صغفه ۵۳)

۱۰- گزینه «۲»

(مسنن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات «ج، د»: شکر نعمت، موجب ازدیاد نعمت می‌شود.

مفهوم بیت الف: بیان ارزشمندی شکرگزاری از نعمت خداوند

مفهوم بیت ب: شکرکردن شاعر از روی کفر نعمت نیست بلکه به دلیل فراوانی
نعمت، ناتوان از شکرگزاری است.

(فارسی ۳، مفهوم، صغفه ۱۲)

فارسی (۱)

۱۱- گزینه «۴»

(سیر علیرضا امیری)

معادل معنایی واژه «مانده» در بیت «حج» نعمت و معادل معنایی واژه «شگفت آور» در بیت «د» طرفه است.

تشریح سایر ابیات:

الف) «عود» به معنای درختی قهوه‌ای رنگ با چوبی خوشبو است ولی واژه «عود» در بیت به معنای بازگشتن و عودت آمده است.

ب) «باری» به معنای القصه است ولی واژه «باری» در بیت در معنای یک بار آمده است.

(فارسی، لغت، واژه‌نامه)

۱۲- گزینه «۳»

(هامون سبطی)

اخلاق نمی‌تواند ضمایم داشته باشد. «ذمایم (جمع ذمیمه) به معنای «صفت‌های مذموم و نکوهیده» برای «خالق» کاربرد دارد.

(فارسی، املا، ترکیبی)

۱۳- گزینه «۱»

(کاظم کاظمی)

«خسرو» از عبدالحسین وجدانی / «مزار شاعر»: فرانسوا کوپه / «سه پرسش» از تولستوی / «مانده‌های زمینی» از آندره ژید

(فارسی، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۱۴- گزینه «۱»

(هامون سبطی)

بیت الف: «دم» را هم می‌توان «لحظه» معنا کرد هم «نفس» (ایهام). که در معنای دوم (نفس) یادآور دم مسیحایی و زنده شدن مردگان با نفس حضرت عیسی است (تلمیح).

بیت ب: هیچ اشاره‌ای به داستان، افسانه یا آیه و حدیثی معروف ندارد. ایهامی هم در کار نیست.

بیت ج: به فاش شدن اسرار عارفان از زبان «منصور حلاج» تلمیح دارد، اما ایهامی در کار نیست. («ساز» را می‌توان ایهام تناسب در نظر گرفت).

بیت د: «دور از تو» در پایان بیت ایهام زیبایی دارد (۱- سوختن در فراق تو ۲- این سوختن از جان تو به دور باد)، اما تلمیحی در بیت دیده نمی‌شود.

(فارسی، آرایه، ترکیبی)

۱۵- گزینه «۲»

(مرتضی منشاری - اربیل)

ایهام تناسب: بیت «د»: «گوشه»: ۱- کنج و زاویه ۲- اصطلاحی در موسیقی که با چنگ و رباب تناسب دارد.

حسن تعلیل: بیت «ب»: آوردن دلیل شاعرانه و ادبی برای سیاه‌شدن دل

مجاز: بیت «ج»: «آبان» مجاز از «پاییز»

تلمیح: بیت «الف»: اشاره به داستان خضر نبی و آب حیات

(فارسی، آرایه، ترکیبی)

۱۶- گزینه «۱»

(سیر علیرضا امیری)

گفتمش (جمله هسته) / جملات وابسته: رخساره، مه (است) / زلفان، سیه (است) / چشمان، غزال (است) / ابرو، ختن است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: گفتمش (جمله هسته) / (که) می‌جویم ز لعلت کام دل (جمله وابسته)
گزینه «۳»: نه شوق راست، نهایت (جمله وابسته).

توجه: جمله «نه شوق راست، نهایت» به عنوان جمله هم‌پایه «کانتاجا نه مهر راست زوال» به کار رفته است و به تبع آن جمله وابسته محسوب می‌شود.

گزینه «۴»: تو گفتمش (جمله هسته) / (که) بد است حال فلانی (جمله وابسته)

(فارسی، دستور، صفحه ۱۱۶)

۱۷- گزینه «۴»

(هامون سبطی)

توجه به معنای بیت‌ها، رمز پاسخ گفتن به تست‌های دستوری است که از بیت‌ها مطرح می‌شود.

«الف»: (نه‌ای = نه هستی = نیستی، در این جا ای، فعل است).

اگر زهر نیستی، سینه‌های مردم را کمتر بسوزان و اگر روزگار بدرفتار نیستی، کم‌تر در پی انتقام گرفتن باش.

بیت «ب»: ای صائب (منادا)، اگر این‌گونه نیست که [شمع] داغدار مرگ پروانه است، پس چرا در انجمن خاکستر بر سر می‌کنی (حسن تعلیل زیبایی دارد).

بیت «ج»: [تو] گمان مبر که بیدل (عاشق) نصیحت قبول کند. من (که عاشقم)

نهاد

گوش سخن‌شنو ندارم، برای چه کسی داری حرف می‌زنی؟

بیت «د»: ای حافظ (منادا)، اگر ذره همت والایی نداشته باشد، طالب چشمه خورشید درخشان نمی‌شود.

(فارسی، دستور، صفحه ۱۱۲)

۱۸- گزینه «۲»

(مسین پرهیزگر - سبزوار)

در گزینه «۲» به هر دو وجه خوبی و بدی و اثرات آن پس از مرگ اشاره شده است و بیت گزینه «۱»، نیز تا حدودی به مفهوم عبارت اشاره دارد اما فقط بُعد مثبت را ذکر کرده است.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۱۳۹)

۱۹- گزینه «۳»

(سیرمنش هاشمی - مشهور)

در بیت گزینه «۳»، تأکید بر برعکس شدن رسوم مردم روزگار است. در بیت صورت سؤال نیز این واژگونی در عادات و رسوم دیده می‌شود.

(فارسی، مفهوم، صفحه‌های ۱۲۸ و ۱۲۹)

۲۰- گزینه «۱»

(هامون سبطی)

آندره ژید در این عبارت بر دریافت عینی و حس کردن واقعیت‌ها از نزدیک تأکید می‌کند. (نه فقط، درحد تصور کردن، خواندن یا دیدن، بلکه لمس کردن از نزدیک).

این مضمون در بیت گزینه نخست مطرح شده است و با دیدن شاعر می‌گوید دنیا را فقط با نگریستن تجربه کردن کافی نیست و مانند این است که از دریا به جای دست

یافتن به مرواریدهای عمق دریا به حباب‌های سطح موج‌ها بسنده کنیم. («کف» ایهام تناسب زیبایی دارد).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: شاعر زهد و پرهیزگاری را در برابر نگاه عارفانه و انسان‌دوستانه ناچیز می‌شمارد.

گزینه «۳»: شاعر عالم مادی را در برابر عالم معنا کوچک می‌شمارد.

گزینه «۴»: شاعر نگاه دورادور به یار را بسنده می‌داند و بیش از آن خواستن را موجب دردسر و بی‌بهره ماندن از دیدار یار می‌شمارد.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۱۴۱)

عربی، زبان قرآن (۱) و (۳)

۲۱- گزینه «۱»

(مهری نیک‌زار)

«لا یحزنک»: (فعل نهی غایب) نباید تو را غمگین کند (رد سایر گزینه‌ها) / «قولهم»: سخنشان / «إنَّ»: (در این‌جا) زیرا / «العزّة لله جمیعاً»: عزّت همه (سراسر) برای خداست (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۲۲- گزینه «۴»

(روح‌الله اصغری)

«سائل»: مایع (رد گزینه ۱) / «یُسْتَخْدَم»: (مجهول است) به کار گرفته می‌شود (رد گزینه ۳) / «مِنها»: از جمله (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «قد یَجِدُه»: ممکن است (شاید) آن را پیدا کند؛ گاهی آن را پیدا می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مایع سیاه رنگ نفت»: در گزینه ۲ مطابق با ساختار عبارت نیست.

(ترجمه)

۲۳- گزینه «۳»

(ولی برپی - ابهر)

«بالتّسب»: به دودمان، به خاندان (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «وَأَنْتَ تَعْلَمُ»: (حال): در حالی که تو می‌دانی (رد گزینه ۲) / «أَنَّ»: که (رد گزینه ۲) / «لَمَنْ لَه»: برای کسی است که ... دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۲۴- گزینه «۱»

(مرتضی کاظم شیروری)

«عَرَفَ»: شناساند (رد سایر گزینه‌ها) / «ضِعْفًا»: (اسم مثنی است و در اصل «ضِعْفَان» بوده و حذف نون به خاطر مضاف شدن است) دو برابر (رد گزینه ۲) / «تَسْتَطِيعُ»: می‌تواند (رد گزینه ۴) / «أَنْ تَتَكَلَّمُ»: حرف بزنند (رد گزینه ۴) / «تَضَحَّك»: بخندند (رد گزینه ۴) / «كَالْإِنْسَانِ»: مانند انسان (رد گزینه ۳).

(ترجمه)

۲۵- گزینه «۱»

(ولی برپی - ابهر)

«هذه أنابيب»: اینها لوله‌هایی هستند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «يُنْقَلُ»: (مضارع مجهول) منتقل می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «عبرها»: از طریق آنها (رد گزینه ۲) / «المصافي»: پالایشگاه‌ها (رد گزینه ۴) / «أقلُّ خطراً و نفقةً»: کم خطرتر و کم هزینه‌تر (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۲۶- گزینه «۳»

(روح‌الله اصغری)

«تَعَالَى»: (فعل امر، صيغة للمخاطبة است) بیا / «يَعُدُّ»: به شمار می‌آید.

(ترجمه)

۲۷- گزینه «۳»

(ولی برپی - ابهر)

رد گزینه ۳ «اُسْتُخْدِمْتُ» ماضی مجهول است و خبر «لِيت» نیز واقع شده است و می‌تواند ماضی استمراری ترجمه شود. در گزینه «۱»، «أَقَامُ» ماضی است و باید همراه «كان» به صورت ماضی بعید (برپا کرده بود) ترجمه شود. در گزینه «۲»، «لَمْ تُضْعِفًا» معلوم است نه مجهول و ترجمه درست آن (ضعیف نکرد) است. در گزینه «۴»، «ممکن است» در عبارت فارسی زائد است، همچنین از آنجایی که بعد از «مَنْ»، «هو» به کار رفته، بر مفرد دلالت دارد و باید در این عبارت به صورت مفرد (کسی که) ترجمه شود.

(ترجمه)

۲۸- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«از تو می‌خواهم»: أسألك، أطلب منك، أريد منك (رد گزینه ۴) / «که مرا وارد کنی»: أن تدخلني (ضمیر «ی» مفعول است و باید قبل از آن، نون وقایه حتماً بیاید.) (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «بندگان درست‌کارت»: عبادک الصالحین (رد سایر گزینه‌ها؛ دقت کنید «عَبَاد»، جمع مکسر «عابد» و به معنی «عبادت‌کنندگان» است.)

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

از شایع‌ترین مشکلات بین کودکان در سال‌های نخست، دروغ است، با وجود این که کودکان در آغاز، فریب یا دررویی را با فطرت پاک تشخیص می‌دهند. اکثر ما اعتقاد داریم که عامل پشت دروغ کودک، ترس او از مجازات یا میل او به به‌دست آوردن چیزی است، اما دلایل مؤثرتر دیگری وجود دارد که بر بسیاری از ما پوشیده است. مطالعاتی وجود دارند که اشاره می‌کنند به این که میل به امتحان کردن رفتارهای جدید، یکی از مهم‌ترین عوامل (برانگیزاننده) کودک به سوی دروغ است. بسیاری از کودکان اعتماد به نفس را از دست می‌دهند، و این به عوامل زیادی برمی‌گردد، پس برخی از آن‌ها به دروغ پناه می‌برند تا به تحسین دیگران دست یابند. بعضی کودکان دروغ می‌گویند تا گفت‌وگو با دیگران را متوقف کنند و با سؤالات دیگر و نصیحت‌ها روبه‌رو نشوند. مهم است که بدانیم مشکل دروغ بین کودکان، معمولاً پدیده‌ای شان را نشان نمی‌دهد، و هرگز دلالت بر این ندارد که کودک در طول زندگی‌اش دروغگو خواهد بود.

۲۹- گزینه «۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

در گزینه «۱» آمده است: «همهٔ کودکان دروغ گفتن را به‌طور فطری ناپسند می‌دارند!» که مطابق متن صحیح است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: همهٔ کودکان دچار عدم اعتماد به نفس هستند! (نادرست)
گزینه «۳»: همهٔ کودکان با ترس از مجازات پدر و مادرشان دروغ می‌گویند! (نادرست)
گزینه «۴»: همهٔ کودکان پس از کودکی‌شان به دروغ گفتن ادامه می‌دهند! (نادرست) (درک مطلب)

۳۰- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

عبارت گزینه «۲» مطابق متن نادرست است: دروغ بین کودکان معمولاً ادامه نمی‌یابد، بنابراین عمل زشتی محسوب نمی‌شود!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: گاهی کودک دروغ می‌گوید زیرا می‌خواهد به چیزی دست یابد که از آن منع شده است! (صحیح)
گزینه «۲»: دروغ برای بعضی کودکان تجربه‌ای جدید است پس آنان دوست دارند آن را مرتکب شوند! (صحیح)
گزینه «۴»: عوامل بسیاری وجود دارد که سبب دروغ کودک می‌شود، از آن جمله به‌دست آوردن تحسین دیگران است! (صحیح)

(درک مطلب)

۳۱- گزینه «۳»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

این سؤال (دروغ گفتن و دلایل آن در طول زندگی کودک چگونه تغییر می‌کند؟! در متن پاسخ داده نشده است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چرا کودکان در سال‌های نخست دروغ می‌گویند؟!
گزینه «۲»: آیا دروغ کودک از مسائل تربیتی مهم است؟!
گزینه «۴»: مطالعات علمی دربارهٔ دروغ بین کودکان، چه چیزی را مشخص می‌کند؟! (درک مطلب)

۳۲- گزینه ۴»

(سید ممرعلی مرتضوی)

«إعجاب» مفعول برای فعل «ینالوا» است، نه فاعل. (ترجمه عبارت: ..... تا به تحسین دیگران دست یابند!)

(تلیل صرفی و ملل اعرابی)

۳۳- گزینه ۳»

(سید ممرعلی مرتضوی)

«مصدره: «توفیق» نادرست است. فعل مضارع «یُوقَفُوا» از باب تفعیل، ریشه «وق» ف» و مصدر «تَوَفَّقَ» است.

(تلیل صرفی و ملل اعرابی)

۳۴- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«الحيوانات» (صحيح: الحيوانات) / «تَحَيَّرُ» (صحيح: تَحَيَّرُ؛ حرکت باید زیر تشدید باشد زیرا ضمیر «ها» مفعول است و فعل نباید مجهول شود).

(ضبط حرکات)

۳۵- گزینه ۳»

(روح الله اصغری)

در جای خالی اول باید فعل «راست گفتن» بیاید (تا از لحاظ معنایی جمله مناسب باشد) و در جای خالی دوم «باور کردن» به صورت مجهول (زیرا «کلام» مرفوع است و اگر فعل معلوم بیاید نیاز به مفعول دارد): «هرکس راست نگوید، سخنش باور نمی‌شود». بنابراین جاقالی اول از فعل «صَدَّقَ، يَصَدِّقُ» است و جاقالی دوم از فعل «صَدَّقَ، يُصَدِّقُ» می‌باشد، که باید به صورت مجهول بیاید.

(واژگان)

۳۶- گزینه ۳»

(ولی بربری - ابور)

فعل «يُغْلِقُ» در همه گزینه‌ها با توجه به ساختار جملات و معانی آنها می‌تواند به صورت مجهول (بسته می‌شود) ترجمه شود به جز گزینه «۳» که در آن مضارع معلوم بوده و «باب» مفعول است و «کل» نیز فاعل می‌باشد. ترجمه عبارت‌ها:
۱- پس از اینکه مسافران همگی سوار می‌شوند در اتوبوس بسته می‌شود.
۲- لوله‌ای که در چاه قرار داده شده است به وسیله شیرهایی بسته می‌شود.
۳- در سالن را هر کس که بعد از امتحانش از آن بیرون می‌رود می‌بندد (نه «بسته می‌شود»)

۴- آیا کسی می‌داند این موزه هر روز چه زمانی بسته می‌شود.

(قواعد فعل)

۳۷- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم شیروزی)

فعل «أحضرت» می‌تواند هم مجهول خوانده شود و هم معلوم. اگر فعل معلوم باشد ترجمه‌اش بدین صورت است: «غذاها را در ساعت سه حاضر کرد». و اگر مجهول باشد: «غذاها در ساعت سه حاضر شد».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فعل «أغلق» فقط می‌تواند معلوم باشد زیرا فاعل آن یعنی «صدیقی» در جمله آمده است.

گزینه «۳»: فعل «تنتقل» لازم است و فعل لازم مجهول نمی‌شود.

گزینه «۴»: اگر فعل «تحدّر» مجهول خوانده شود، باید نایب فاعلش مرفوع باشد یعنی به صورت «المواطنون».

(قواعد)

۳۸- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم شیروزی)

حرف «ک» در عبارت «کالتفکر» به معنای مانند (تشبیه) به کار رفته است.

(انواع حملات)

۳۹- گزینه ۲»

(روح الله اصغری)

در هنگام اتصال ضمیر «باء» متکلم به فعل حتماً میان آن‌ها نون وقایه می‌آید: «عَلِمَني»: به من یاد بده

(قواعد)

۴۰- گزینه ۲»

(ولی بربری - ابور)

در سایر گزینه‌ها «مستعیناً» حال نیست و شرایط حال را ندارد و جزء زاید جمله و قید نیست. در گزینه ۱ صفت برای «رجلاً» است، در گزینه ۳ خبر برای فعل ناقص (یکون) قرار گرفته است و در گزینه ۴ نیز مفعول است.

(حال)

دین و زندگی (۳)

۴۱- گزینه ۴»

(فیروز نژادنیف)

تعبیر «معه» اشاره به این دارد که امام علی (ع) وقتی می‌نگرند که این شیء سراسر نیاز و فقر، در حال حاضر وجود دارد، پس درمی‌یابد که بقای آن مرهون خداست.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۱۲)

۴۲- گزینه ۴»

(ممر رضایی‌بقا)

منع رسول خدا (ص) از تفکر کردن پیرامون ذات خداوند، به دلیل نامحدود بودن ذات خداست. زیرا لازمه شناخت هر چیزی، احاطه و دسترسی به آن است. در واقع، ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود، از جمله ذات الهی را شناسایی نماییم. در نتیجه، ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۴۳- گزینه ۲»

(عباس سید شیبتری)

شرک در ربوبیت: اگر کسی در کنار ربوبیت الهی (اراده، خواست و تدبیر الهی)، برای خود و یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند، گرفتار شرک در ربوبیت شده است. فردی که معتقد به «و لله ما فی السموات و ما فی الارض» است یعنی به توحید در مالکیت اعتقاد دارد و اگر معتقد نباشد دچار شرک در مالکیت شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه‌های ۱۹ و ۲۲)

۴۴- گزینه ۲»

(محبوبه ابتسام)

از آن خدا بودن: بیانگر توحید در مالکیت است/ توحید در مالکیت تابع و نتیجه توحید در خالقیت است/ اگر کسی برای خدا در مالکیت جهان شریک قائل شود، در ابتدا خالقیت خدا را زیر سؤال برده و برای او شریک قائل شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه‌های ۱۹ و ۲۱)

دین و زندگی (۱)

۴۵- گزینه «۲»

(مرتضی مفسنی کبیر)

با توجه به آیه شریفه «... و ان اصابته فتنة انقلب علی وجهه خسر الدنيا و الآخرة ذلك هو الخسران المبین: و اگر بلایی به او رسد، از خدا روی گردان می‌شود و در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند این همان زیان آشکار است.» ضرر و زیان واضح و آشکار معلول روی گردانی از خدا در هنگام برخورد با بلا است. جامعه مؤحد حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت کردن نداده است نمی‌پذیرد، با آنان که با خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند، دوستی نمی‌کند، با ظالمان مبارزه می‌کند، بنابر فرمان خداوند، از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند و به این سخن خداوند گوش فرا می‌دهد که فرموده است: «یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء تلقون الیهم بالمودة و قد کفروا بما جاءکم من الحق» و علت عدم دوستی مسلمانان با دشمنان خدا این است که آنان به دینی که خداوند فرستاده است، کفر ورزیده‌اند. (دین و زندگی، ۳، درس ۱۳، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۴۶- گزینه «۲»

(سیر افسان هنری)

عبارت «لیسجنن و لیکنوناً من الصاغرین: زندانی شود و از خوارشدگان گردد.» بیانگر سوءاستفاده از قدرت توسط زلیخا است.

(دین و زندگی، ۳، درس ۱۴، صفحه ۳۹)

۴۷- گزینه «۲»

(مرتضی مفسنی کبیر)

خداوند خطاب به پیامبر (ص) می‌فرماید: «قل إنما اعظکم بواحدة ان تقوموا لله ... به بندگام بگو شما را فقط یک موعظه می‌کنم [و آن] این که برای خدا قیام کنید ...» و حضرت یوسف در برابر کام‌جویی زلیخا، پاک‌ی و زرید، که عبارت شریفه «و لقد راودته عن نفسه فاستعصم» مؤید آن است.

(دین و زندگی، ۳، درس ۴، صفحه‌های ۴۳ و ۴۹)

۴۸- گزینه «۱»

(فیروز نژادنیف)

حضرت علی (ع) با رفتار و سپس گفتار خود نگرش صحیحی از قضا و قدر الهی را نشان داد و به آن شخص و دیگران آموخت اعتقاد به قدر و قضای الهی نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست بلکه عامل و زمینه‌ساز آن است.

(دین و زندگی، ۳، درس ۵، صفحه ۵۹)

۴۹- گزینه «۲»

(سیر افسان هنری)

حتمیت بخشیدن به کاری ← قضای الهی که ناشی از اراده الهی است. تعیین اوصاف و موجودات از سوی خدا ← قدر که ناشی از علم الهی است.

(دین و زندگی، ۳، درس ۵، صفحه ۵۸)

۵۰- گزینه «۱»

(مفسن بیاتی)

مسئولیت‌پذیری: هر کدام از ما خودمان را مسئول کارهای خود می‌دانیم و به همین جهت آثار و عواقب عمل خود را می‌پذیریم.

شاعر در بیت «هیچ گویی سنگ را فردا بیا / ورنه نیایی من دهم بد را سزا» با عبارت شریفه «ذلک بما قدمت ایدیکم: این (عقبوت) به خاطر کردار پیشین شماست» هم‌نوا شده است. (دین و زندگی، ۳، درس ۵، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۵۱- گزینه «۳»

(مبیر فرهنگیان)

۱- اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد.

۲- اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

۳- اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۲، صفحه ۱۳۱)

۵۲- گزینه «۳»

(مبیره ایتسا)

رد گزینه «۱»: باید شرط حرام‌گوشی را نیز داشته باشد.

رد گزینه «۲»: شرط نجاست مردار، داشتن خون جهنده است.

رد گزینه «۴»: شرط نجاست خون، جهنده بودن است.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۲، صفحه ۱۳۲)

۵۳- گزینه «۴»

(مهم رضایی بقا)

اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، باید تا حدّ ترخص روزه‌اش را نگه دارد و بعد از آن می‌تواند روزه را باطل کند.

اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند برسد، نمی‌تواند روزه بگیرد. هم‌چنین اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش برسد، اما در سفر روزه را باطل کرده باشد، نمی‌تواند روزه بگیرد. (درستی قسمت دوم همه گزینه‌ها)

اگر مسافری پیش از ظهر به وطن برسد و در حین سفر روزه خود را باطل نکرده باشد، باید در وطن روزه‌اش را بگیرد.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۲، صفحه ۱۳۷)

۵۴- گزینه «۲»

(مهم رضایی بقا)

خداوند در سوره مائده می‌فرماید: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آن‌ها دوری کنید تا رستگار شوید.» چهار عمل به عنوان کارهای پلید و شیطانی یاد شده‌اند که دوری از آن‌ها، موجب رستگاری انسان می‌شود.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۲، صفحه ۱۳۳)

۵۵- گزینه «۲»

(مفسن بیاتی)

عرضه نابه‌جای زیبایی به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده عفت و حیا را از بین می‌برد. پاسخ مناسب به نیاز مقبولیت در نوجوان و جوان سبب می‌شود که وی توانایی‌ها و استعدادهای خود را کشف و شکوفا کند و در معرض دید دیگران قرار دهد.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۴۴ و ۱۴۶)

زبان انگلیسی (۱) و (۳)

۶۱- گزینه ۲

(رهمت‌اله استیری)

ترجمه جمله: «فکر می‌کنم دختر کوچولو برای صرفه‌جویی در [صرفاً] انرژی قبل از ترک اتاق، لامپ‌ها را خاموش کرد، مگر نه؟»

نکته مهم درسی:

با توجه به وجود "tag" (سؤال کوتاه) منفی در انتهای جمله، فعل جمله باید مثبت باشد (رد گزینه‌های «۳» و «۴»). با توجه به فعل کمکی "did"، زمان جمله گذشته است و در جای خالی نمی‌توان از زمان حال ساده استفاده کرد (رد گزینه «۱»). دقت کنید که فعل "put" شکل خود را در زمان گذشته حفظ می‌کند.

(گرامر)

۶۲- گزینه ۱

(عقیل معموری‌روش)

ترجمه جمله: «اسکی دبی سومین مرکز اسکی سرپوشیده بزرگ جهان است. این مکان دارای چیزهای زیادی است که بازدیدکنندگان را شگفت‌زده می‌کند. در حالی که دمای هوای بیابان در تابستان به ۴۵ درجه سانتی‌گراد می‌رسد، پیست‌های اسکی دبی در تمام طول سال در دمای ۲- درجه سانتی‌گراد نگه داشته می‌شوند.»

نکته مهم درسی:

جمله در مورد احتمال رسیدن دما به یک درجه خاص است، پس بهتر است از "can" یا "may" استفاده کنیم (رد گزینه‌های «۲» و «۳»). همچنین، برای فصل‌ها حرف اضافه "in" را به کار می‌بریم (رد گزینه‌های «۳» و «۴»).

(گرامر)

۶۳- گزینه ۱

(حسن رومی)

ترجمه جمله: «هرچی به بازیکنان گفت باید به میزان کافی بخوابند، نباید زیاد غذا بخوردند و این‌که باید قبل از بازی، کمی نرمش انجام دهند.»

نکته مهم درسی:

با توجه به مفهوم جمله و برای وصل کردن بخش‌های آن، نیاز به حرف ربط "and" داریم. وقتی بیش از سه عنصر گرامری را با "and" به هم وصل می‌کنیم، بعد از بخش‌های اول و دوم از ویرگول استفاده می‌شود و قبل از عنصر آخر از ویرگول و "and" استفاده می‌کنیم. نکته مهم در این‌جا این است که "and" حرف ربط هم‌پایه است؛ بنابراین، اجزای جمله‌ای که این حرف ربط به هم وصل می‌کند باید از لحاظ ساختاری با هم یکسان باشند.

The coach told the players that they should get enough sleep, that they should not eat too much, and that they should do ...

همچنین، اگر می‌خواستیم قسمت‌های مشترک را به‌صورت قرینه حذف کنیم، بایستی این عمل در قسمت قبلی هم انجام می‌شد. یعنی:

The coach told the players that they should get enough sleep, not eat too much, and do ...

(گرامر)

۵۶- گزینه ۴

(معمد رضایی‌بغا)

اندک افرادی هستند که به نیاز طبیعی مقبولیت، پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با پوشیدن لباس نامناسب یا به کار بردن کلام زشت و ناپسند یا با گذاشتن سیگاری بر لب، می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است. امام صادق (ع) می‌فرماید: «لباس نازک و بدن‌نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری فرد است.» به همان میزان که رشته‌های عفاف انسان ضعیف و گسسته می‌شود، آراستگی و نوع پوشش او سبک‌تر و جنبه خودنمایی به خود می‌گیرد.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۳۴ و ۱۳۶)

۵۷- گزینه ۴

(فریدین سماقی - لرستان)

انسان به‌طور طبیعی به آراستگی علاقه دارد و می‌کوشد تا هم درون خود را آراسته کند و هم با ظاهری آراسته در جامعه حضور یابد. دیگران نیز کار او را تحسین می‌کنند و همشینی با او را دوست دارند و از بودن با او لذت می‌برند.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۳، صفحه ۱۳۳)

۵۸- گزینه ۴

(علیرضا ذوالفقاری زمل)

پوشش مناسب از نشانه‌های «عفاف» است، به‌گونه‌ای که از نوع پوشش هرکس می‌توان میزان توجه وی به این ارزش را دریافت. با این‌که خداوند هم زنان و هم مردان را به پوشیدن لباس مناسب دعوت کرده است، اما نسبت به پوشش زنان به دلیل بهره‌مندی آنان از نعمت جمال و زیبایی توجه ویژه‌ای دارد.

(دین و زندگی، ۱، درس ۴، صفحه ۱۵۳)

۵۹- گزینه ۴

(امین اسریان‌پور)

خداوند در آیه ۵۹ سوره احزاب می‌فرماید: «یا ایها النبی قل لازوجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفوراً رحیماً»

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۴، صفحه ۱۵۴)

۶۰- گزینه ۳

(امین اسریان‌پور)

ادعای خانه‌نشینی کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است از این رو قرآن کریم عفت حضرت مریم (س) را در معبدی که همگان چه زن و چه مرد به پرستش می‌آمدند، می‌ستاید.

(دین و زندگی، ۱، درس ۱۴، صفحه ۱۵۵)

۶۴- گزینه «۳»

(مفروضه مرآت)

ترجمه جمله: «بسیاری از فناوری‌های موجود در این بیمارستان، قدیمی است و لازم است کاملاً جایگزین شود. در حقیقت، کمبود پول برای تجهیزات جدید و تعمیرات بر کیفیت و ایمنی مراقبت از بیمار تأثیر گذاشته است.»

- (۱) دزدیدن
(۲) تولید کردن
(۳) جایگزین کردن
(۴) فراموش کردن

(واژگان)

۶۵- گزینه «۴»

(مفروضه روهی)

ترجمه جمله: «در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، آب کافی وجود دارد تا کشورها بتوانند نیازهای صنعتی و داخلی خود را برطرف کنند، اما برای تأمین نیازهای [مربوط به] تولید غذا کافی نیست.»

- (۱) برجسته، سرشناس
(۲) متعهد
(۳) مسئول، مقصر
(۴) داخلی، خانگی

(واژگان)

۶۶- گزینه «۲»

(مفروضه طاهری)

ترجمه جمله: «متأسفانه، آن دو حزب پس از صرف چندین ساعت در جلسات با یکدیگر، نتوانستند درباره این موضوع بسیار مهم به توافق برسند.»

- (۱) پیشنهاد
(۲) توافق، موافقت
(۳) الهام، منبع الهام
(۴) مقصد

نکته مهم درسی:

به عبارت "come to an agreement" به معنای «به توافق رسیدن» توجه کنید.

(واژگان)

۶۷- گزینه «۳»

(مفروضه ممبری/روشن)

ترجمه جمله: «آیا تا به حال [عکس] اشعه ایکس گرفته‌اید؟ اگر دچار شکستگی استخوان یا دندان درد شده باشید، یا چمدان به هواپیما برده باشید، احتمالاً [عکس] اشعه ایکس گرفته‌اید.»

- (۱) خوشبختانه
(۲) به ندرت
(۳) احتمالاً
(۴) به طرز شگفت‌آوری

(واژگان)

ترجمه متن کلوزتست:

همه کودکان در ایالات متحده باید تحصیل کنند، اما قانون نمی‌گوید که آن‌ها باید در مدرسه تحصیل کنند. تعداد فزاینده‌ای از والدین ترجیح می‌دهند فرزندان خود را به مدرسه نفرستند. کودکانی که در خانه آموزش می‌بینند به‌عنوان «محصّل در خانه» شناخته می‌شوند.

برخی از والدین ترجیح می‌دهند فرزندان خود را در خانه آموزش دهند، زیرا معتقدند که مدارس ارزش‌های دینی صحیح را یاد نمی‌دهند. برخی دیگر بر این باورند که می‌توانند در خانه آموزش بهتری را برای فرزندان خود فراهم کنند. جالب است بدانید که نشای نشان می‌دهد بچه‌هایی که در خانه تحصیل کرده‌اند اغلب در آزمون‌های سراسری در خواندن و ریاضی بهتر از حد متوسط عمل می‌کنند.

تحصیل در خانه اغلب جالب‌تر از رفتن به یک مدرسه سنتی است، اما منتقدان می‌گویند کودکانی که در خانه آموزش می‌بینند ممکن است در زندگی بزرگسالی، افرادی بیگانه با اجتماع شوند که در معاشرت کردن با دیگران معذب هستند. انتقاد دیگر این است که بسیاری از والدین صلاحیت لازم را برای آموزش دادن ندارند. با این حال، اکثر والدین وقت یا تمایلی به آموزش فرزندان خود در خانه ندارند؛ بنابراین، اکثر کودکان هنوز در مدرسه تحصیل می‌کنند.

۶۸- گزینه «۴»

(مفروضه مرآت)

نکته مهم درسی:

کل عبارت قبل از جای خالی برای فعل "know" به معنای «شناختن» نقش مفعولی دارد، پس باید از ساختار مجهول استفاده شود (رد گزینه «۳»). همچنین، دقت کنید که با توجه به اسم جمع "children"، باید از فعل جمع استفاده شود (رد گزینه‌های «۱» و «۲»).

(کلوزتست)

۶۹- گزینه «۱»

(مفروضه مرآت)

- (۱) فراهم کردن
(۲) ترکیب کردن
(۳) تأیید کردن
(۴) تأسیس کردن

(کلوزتست)

۷۰- گزینه «۲»

(مفروضه مرآت)

- (۱) پزشک
(۲) نتیجه
(۳) نقش، عملکرد
(۴) تعهد، الزام

(کلوزتست)

۷۱- گزینه «۳»

(مفروضه مرآت)

- (۱) مهمان‌نواز، زیست‌پذیر
(۲) مایل
(۳) معذب، ناراحت
(۴) محترم، مفتخر

(کلوزتست)

۷۲- گزینه «۴»

(مفروضه مرآت)

نکته مهم درسی:

جمله دوم در واقع نتیجه جمله اول است، پس باید از حرف ربط "so" (بنابراین) استفاده کنیم.

(کلوزتست)

ترجمه متن درک مطلب ۱:

اقلیم کره زمین در طول هزاران سال، پیوسته در حال تغییر بوده است. میانگین دمای جهانی امروز حدود ۱۵ درجه سانتی‌گراد است. دانشمندان نگران این هستند که کره زمین سریع‌تر از همیشه در حال گرم شدن است. به گفته سازمان هواشناسی جهانی، گرم‌ترین ۲۰ سال ثبت‌شده در ۲۲ سال گذشته بوده است. اگر این روند ادامه یابد، ممکن است دما تا سال ۲۱۰۰ بین ۵-۳ درجه سانتی‌گراد افزایش یابد.

دانشمندان می‌گویند باید سعی کنیم این روند را متوقف کنیم و اجازه ندهیم میانگین دمای جهان بیش از ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد افزایش یابد. اما حتی افزایش ۲ درجه سانتی‌گراد برای همه ما مضر است. در حال حاضر، نیم درجه زیاد به‌نظر نمی‌رسد - اما می‌تواند تفاوت بزرگی در کره زمین ایجاد کند. ۲ درجه سانتی‌گراد افزایش دما به این معنی است که تمام صخره‌های مرجانی از بین می‌روند، اما افزایش ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد به این معنی است که هنوز مقداری [از صخره‌های مرجانی] وجود خواهد داشت. همچنین، ۱۸ درصد از حشرات روی زمین در صورت افزایش درجه حرارت به میزان ۲ درجه سانتی‌گراد از بین می‌روند، در حالی که ۶ درصد [از حشرات] با ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد [افزایش دما] از بین می‌روند. سی و

شهری به نام کیتی‌هاوک بردند. آن ماشین‌ها از زمین بلند شد و به ارتفاع ۳۷ متری صعود کرد.
 پس از اولین پرواز موفق خود، برادران به تلاش برای بهبود ماشین پرواز ادامه دادند.
 خبرنگاران زیادی از روزنامه‌های مختلف بودند که می‌خواستند با این برادران صحبت کنند و از آن‌ها عکس بگیرند. برادران از این توجه ناراضی بودند و نگران بودند که دیگران ممکن است سعی کنند طرح هواپیمای آن‌ها را بدزدند. آن‌ها هواپیمای خود را مخفیانه آزمایش کردند و از پروازهای آزمایشی عکس گرفتند. به دلیل این رازداری، خبرنگاران روزنامه‌ها از موفقیت برادران رایت چندان مطمئن نبودند. سرانجام، برادران رایت ماشین پرواز خود را در فرانسه و برای ارتش ایالات متحده به نمایش گذاشتند.

(سپهر برومنپور)

۷۷- گزینه «۲»

ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر به بهترین شکل، نحوه ارائه اطلاعات در متن را بیان می‌کند؟»
 «دو مخترع معروف معرفی می‌شوند و تاریخچه‌ای از تلاش‌ها و اختراعات آن‌ها ارائه می‌گردد.»

(درک مطلب)

(سپهر برومنپور)

۷۸- گزینه «۲»

ترجمه جمله: «می‌توان از متن دریافت که ...»
 «پرنده رایت اول (Wright flyer I) سیستم کنترل پیچیده‌تری نسبت به بادبادک‌ها و گلابدرها داشت.»

(درک مطلب)

(سپهر برومنپور)

۷۹- گزینه «۱»

ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر به بهترین نحو، واکنش خبرنگاران روزنامه را نسبت به موفقیت برادران رایت توصیف می‌کند؟»
 «"Uncertain" (مردد، نامطمئن)»

(درک مطلب)

(سپهر برومنپور)

۸۰- گزینه «۴»

ترجمه جمله: «متن به احتمال زیاد با بحثی درباره ... ادامه پیدا می‌کند.»
 «واکنش جهان نسبت به ماشین پرنده برادران رایت»

(درک مطلب)

هشت درصد مردم با ۲ درجه سانتی‌گراد [افزایش دما] تحت تأثیر امواج گرمایی خطرناک قرار خواهند گرفت. این دو برابر بیشتر از افزایش ۱,۵ درجه سانتی‌گراد است.
 پس چه می‌توانیم بکنیم؟ دانشمندان می‌گویند کربن باید به وسیله دستگاه‌ها از هوا خارج گردد و در زیر زمین ذخیره شود و این دستگاه‌ها در حال حاضر وجود دارند. آن‌ها همچنین می‌گویند که باید میلیاردها درخت کاشته شود. مردم باید گوشت کمتری بخرند. و البته، آن‌ها باید از حمل و نقلی که سوخت‌های فسیلی نمی‌سوزاند، مانند اتومبیل‌های برقی، استفاده کنند. حتی پیاده‌روی یا دوچرخه‌سواری بهتر است.

(مهم طاهری)

۷۳- گزینه «۳»

ترجمه جمله: «هدف اصلی نویسنده در این متن چیست؟»
 «هشدار دادن درباره یک مشکل جهانی و تأثیراتش بر سیاره ما»

(درک مطلب)

(مهم طاهری)

۷۴- گزینه «۴»

ترجمه جمله: «عبارت زیر خطدار "this trend" (این روند) در پاراگراف «۲» به این حقیقت اشاره می‌کند که ...»
 «در حال حاضر، کره زمین سریع‌تر از همیشه در حال گرم شدن است.»

(درک مطلب)

(مهم طاهری)

۷۵- گزینه «۱»

ترجمه جمله: «طبق متن، اگر دمای کره زمین تا ۱,۵ درجه سانتی‌گراد افزایش یابد، ...»
 «نوزده درصد مردم تحت تأثیر امواج گرمایی خطرناک قرار خواهند گرفت.»

(درک مطلب)

(مهم طاهری)

۷۶- گزینه «۴»

ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر به بهترین نحو، عملکرد پاراگراف «۳» را در ارتباط با دو پاراگراف اول توصیف می‌کند؟»
 «پاراگراف «۳» چند راهکار برای جلوگیری از مشکل مطرح‌شده در دو پاراگراف اول ارائه می‌کند.»

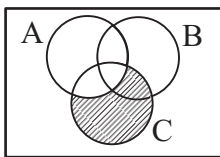
(درک مطلب)

ترجمه متن درک مطلب ۲:

ارویل و ویلبر رایت، معروف به برادران رایت، مخترعان هواپیما هستند. در ۱۷ دسامبر ۱۹۰۳، این دو برادر آمریکایی اولین هواپیما را به پرواز درآوردند. داستان آن‌ها بسیار جالب است.
 برادران رایت در خانواده‌ای بزرگ در اوهایو بزرگ شدند. روزی پدرشان یک هلیکوپتر اسباب بازی برایشان آورد. آن‌ها با آن بازی کردند تا خراب شد. پس از آن، هلیکوپتر اسباب بازی خود را ساختند. هر دو نفر بعداً ادعا کردند که این امر باعث علاقه‌مندی آن‌ها به پرواز شد. وقتی بزرگ شدند، ویلبر و ارویل نشریه روزنامه‌ای را تأسیس کردند. آن‌ها همه درآمدشان را صرف ساختن یک ماشین پرنده کردند. طراحی برادران رایت بر اساس بادبادک‌ها و گلابدرها بود. آن‌ها زود متوجه شدند که ماشین پرواز آن‌ها به یک سیستم کنترل پیچیده نیاز دارد. آن‌ها طراحی را بهبود بخشیدند و در سال ۱۹۰۳، این برادران «پرنده رایت اول (Wright Flyer I)» را ساختند. در ۱۷ دسامبر، این برادران ماشین پرواز خود را به

ریاضی و آمار (۳)

اجتماع دو قسمت هاشورخورده بالا، به صورت مقابل است:

که برابر با $C - A$ می‌باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۶)

۸۵- گزینه «۳»

(علیرضا عبیری)

تعداد کل حالات در پرتاب دو تاس برابر 6×6 است. پس: $n(S) = 36$

حالت‌های مطلوب که اعداد رو شده با هم برابر یا مجموع آن‌ها ۱۱ باشد عبارت‌اند از:

$$A = \{(1,1), (2,2), (3,3), (4,4), (5,5), (6,6), (5,6), (6,5)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 8$$

پس احتمال مورد نظر عبارتست از:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{8}{36} = \frac{2}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۸۶- گزینه «۱»

(اسماعیل میرزایی)

کل حالات برابر است با:

$$n(S) = 2^4 \Rightarrow n(S) = 16$$

پیشامد دختر بودن حتمی فرزند سوم و چهارم برابر است با:

$$A = \{(b,b,g,g), (b,g,g,g), (g,b,g,g), (g,g,g,g)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 4$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{4}{16} = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۸۷- گزینه «۱»

(اسماعیل میرزایی)

پیشامد اینکه حداقل دو نفر در یک ماه استخدام شده باشند، متمم پیشامدی است که هر یک از افراد در ماه‌های مختلف استخدام شده باشند.

$$\begin{cases} n(S) = 12^3 \\ n(A) = 12 \times 11 \times 10 \end{cases} \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{12 \times 11 \times 10}{12^3} = \frac{110}{144}$$

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{110}{144} = \frac{34}{144} = \frac{17}{72}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۷)

(اسماعیل میرزایی)

۸۱- گزینه «۴»

چون می‌خواهیم اعداد کوچکتر از 6002 باشند، پس اولین عدد سمت چپ می‌بایست 2 ، 3 و 4 باشد. توجه داشته باشید هر عدد چهار رقمی که با 6 شروع شود و با ارقام داده شده ساخته شود (چون تکرار ارقام مجاز نیست) الزاماً از 6002 بزرگتر خواهد بود و هر عدد چهار رقمی که با ارقام داده شده ساخته شود و با 2 یا 3 یا 4 شروع شود کوچکتر از 6002 است.

$$\frac{3}{\{2,3,4\}} \times \frac{5}{\{2,3,4\}} \times \frac{4}{\{2,3,4\}} \times \frac{3}{\{2,3,4\}} = 3 \times 5 \times 4 \times 3 = 180$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۳)

(اسماعیل میرزایی)

۸۲- گزینه «۴»

کل حالات قرارگیری $5!$: $5! = 120$

حالات قرارگیری به‌طوری که پدر و مادر همزمان در ابتدا یا انتهای صف باشند، را به‌دست می‌آوریم:

$$\frac{4!}{3!} \times 2 = 12$$

↓
جابه‌جایی
پدر و مادر

با توجه به اصل متمم داریم:

$$120 - 12 = 108 = \text{تعداد حالت‌های مطلوب}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

(معمربراهیم توزنده‌بانی)

۸۳- گزینه «۴»

با توجه به اینکه $k \times k! = (k+1-1)k! = (k+1)! - k!$

$$M = (2! - 1!) + (3! - 2!) + (4! - 3!) + \dots + ((n+1)! - n!)$$

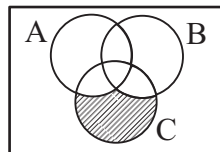
$$\Rightarrow M = (n+1)! - 1! = (n+1)! - 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ و ۶)

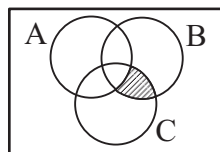
(امیر مرموریان)

۸۴- گزینه «۱»

پیشامد C رخ دهد ولی پیشامدهای A یا B رخ ندهد:

پیشامد B و C رخ دهد ولی پیشامد A رخ ندهد: $(B \cap C) - A$

ریاضی و آمار (۲)

۹۱- گزینه «۳»

(معمربراهیم توزنده جانی)

الف) از عضو a پیکانی خارج نشده پس تابع نیست.ب) از عضو b ، ۲ پیکان خارج شده است. پس تابع نیست.پ) از هر عضو مجموعه A دقیقاً یک پیکان خارج شده است، پس تابع است.ت) از عضو b پیکانی خارج نشده است، پس تابع نیست.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

۹۲- گزینه «۳»

(اسماعیل میرزایی)

در رابطه زوج مرتبی، اگر دو زوج مرتب مولفه اول یکسانی داشته باشند، باید مولفه دوم آن‌ها با هم برابر باشند:

$$\left. \begin{aligned} (۲, a-b) &= (۲, ۳) \Rightarrow a-b=۳ \\ (۱, -۱) &= (۱, a+b) \Rightarrow a+b=-۱ \end{aligned} \right\} \Rightarrow ۲a=۲ \Rightarrow a=۱$$

$$a+b=-۱ \Rightarrow ۱+b=-۱ \Rightarrow b=-۲$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

۹۳- گزینه «۳»

(اسماعیل میرزایی)

 $f(x) = k$ و $g(x) = x$ است؛ بنابراین:

$$f(k) = k, g(k) = k$$

$$f(-۲) = k, g(-k) = -k, g(۲) = ۲$$

$$\Rightarrow \frac{-(-k) - ۲k}{۲-۱} = ۲(k) \Rightarrow ۲k \Rightarrow \frac{k-۲k}{۱} = ۲k \Rightarrow ۲k = ۲k$$

$$\Rightarrow -۲k = ۲k \Rightarrow ۲k + ۲k = ۰ \Rightarrow \begin{cases} k=۰ \\ k=-\frac{۵}{۲} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۹۴- گزینه «۲»

(اسماعیل میرزایی)

 g تابع خطی است؛ بنابراین:

$$g(x) : m - ۲ = ۰ \Rightarrow m = ۲$$

$$f(۳kx + ۵) = k$$

$$f(۳kx + ۵) = k \Rightarrow f(x) = k \Rightarrow k = k$$

$$\Rightarrow k^۳ - k = ۰ \Rightarrow k(k^۲ - ۱) = ۰ \Rightarrow k(k-۱)(k+۱) = ۰$$

$$\begin{cases} k=۰ \Rightarrow g(۲) = ۶ \Rightarrow \frac{۴(۰)(۶) - ۲}{۳(۰) + ۳} = \frac{-۲}{۳} \\ k=۱ \Rightarrow g(۲) = ۵ \Rightarrow \frac{۴(۱)(۵) - ۲}{۳ + ۳} = \frac{۱۸}{۶} = ۳ \\ k=-۱ \Rightarrow g(۲) = ۵ \Rightarrow \frac{۴(-۱)(۵) - ۲}{۳(-۱) + ۳} = \frac{-۲۲}{۰} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۸۸- گزینه «۲»

(امیر معموربان)

با محاسبه میانگین، واریانس و انحراف معیار داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{۷+۴+۲+۴+۵+۴+۵+۹}{۸} = \frac{۴۰}{۸} = ۵$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(۷-۵)^۲ + (۴-۵)^۲ + (۲-۵)^۲ + (۴-۵)^۲ + (۵-۵)^۲ + (۴-۵)^۲ + (۵-۵)^۲ + (۹-۵)^۲}{۸}}$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{۴+۱+۹+۱+۰+۱+۰+۱۶}{۸}} = \sqrt{\frac{۳۲}{۸}} = \sqrt{۴} = ۲$$

پس بلندی مستطیل به اندازه میانگین (۵) و میلۀ خطای آن به اندازه

انحراف معیار (۲) است. دقت کنید که نمودارهای گزینه‌های «۳» و «۴»

هر دو نادرست رسم شده‌اند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

۸۹- گزینه «۱»

(امیر معموربان)

الف) در گام دوم (طرح و برنامه‌ریزی) سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی (کیفی) تا حد ممکن به اطلاعات کمی (عددی) تبدیل شود.

ب) در گام چهارم (تحلیل داده‌ها)، زمانی که داده دورافتاده داریم، میانه و دامنه میان چارکی معیار مناسبی برای توصیف داده‌هاست.

ج) در گام اول (بیان مسئله)، پیش از هر چیز باید مسئله به طور دقیق درک شود و سپس به طور دقیق بیان شود. یعنی با توجه به اهداف، بودجه، زمان و دیگر شرایط موجود، جامعه آماری را محدود و هدف را مشخص کنیم.

د) در گام چهارم (تحلیل داده‌ها)، برای توصیف داده‌های کیفی (اسمی یا ترتیبی) گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد همراه باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۸)

۹۰- گزینه «۴»

(معمربراهیم توزنده جانی)

می‌دانیم مجموع زوایای مرکزی همه دسته‌ها در نمودار دایره‌ای برابر ۳۶۰°

است؛ بنابراین:

$$\alpha + ۷۰^\circ + ۱۰^\circ + ۸۰^\circ + ۶۵^\circ = ۳۶۰^\circ \Rightarrow \alpha = ۱۳۵^\circ$$

$$\frac{۳۶۰^\circ}{۱۰۰} = \frac{۱۳۵^\circ}{x} \Rightarrow x = \frac{۱۰۰ \times ۱۳۵^\circ}{۳۶۰^\circ}$$

$$\Rightarrow x = \frac{۱۰۰ \times ۱۳۵^\circ}{۳۶۰^\circ} = ۳۷.۵\%$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۴)

۹۵- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

تابع f همانی است، یعنی به ازای هر ورودی، همان خروجی را دریافت می‌کنیم؛ $(y = x)$ پس $f(4) = 4$

تابع g تابعی ثابت است. پس به ازای هر ورودی، مقدار ثابت (مثلاً) C را می‌گیریم؛ لذا:

$$g(-1) = c, \quad g(3) = c$$

$$\frac{f(4) + 2g(3)}{2g(-1) + f(4)} = \frac{4 + 2c}{2c + 4} = 1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۹۶- گزینه «۱»

(مهمربقیری)

چون تابع ثابت f به ازای هر ورودی یک مقدار را خروجی می‌دهد، پس داریم:

$$a + 3 = 2a - 1 \Rightarrow a = 4$$

$$\frac{a=4}{f(x) = 4 + 3 \Rightarrow f(x) = 7}$$

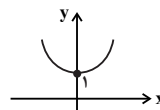
$$\Rightarrow f(-5) + f(3) = 7 + 7 = 14$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

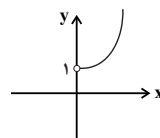
۹۷- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

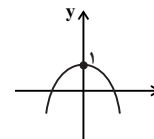
تابع $x^2 + 1$ با یک انتقال عمودی تابع $y = x^2$ به صورت

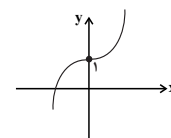
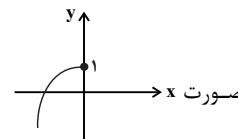
است که با شرط $x > 0$ به این صورت می‌شود.

تابع $-x^2 + 1$ به صورت x است که با شرط $x \leq 0$ به

صورت می‌شود. با رسم دو ضابطه تابع داریم:

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۹۸- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

$f(-1)$ را از ضابطه بالا محاسبه می‌کنیم:

$$a(-1) - 1 = -a - 1 \quad (*)$$

$f(\sqrt{2})$ را از ضابطه پایین محاسبه می‌کنیم:

$$(\sqrt{2})^2 + 3 = 2 + 3 = 5 \quad (**)$$

حالا از $(*)$ و $(**)$ داریم:

$$f(-1) + f(\sqrt{2}) = 1$$

$$\Rightarrow -a - 1 + 5 = 1 \Rightarrow a = 3$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۹۹- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

تمامی نقاطی که روی نیمساز ربع اول و سوم قرار دارند دارای طول و عرض برابرند. (تابع همانی $y = x$) پس مؤلفه‌های اول و دوم زوج مرتب‌های داده شده با هم برابرند.

$$\begin{cases} 0 = a + 2b \\ 10 = 5a - 4b - 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a + 2b = 0 \\ 5a - 4b = 14 \end{cases}$$

برای حل دستگاه، معادله بالا را در -5 ضرب می‌کنیم و با جمع طرفین معادله‌ها داریم:

$$\Rightarrow \begin{cases} -5a - 10b = 0 \\ 5a - 4b = 14 \end{cases}$$

$$-14b = 14 \Rightarrow b = -1$$

$$a + 2b = 0 \Rightarrow a + 2(-1) = 0 \Rightarrow a = 2$$

در نهایت $a \times b$ برابر است با:

$$a \times b = 2 \times (-1) = -2$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۰۰- گزینه «۲»

(مهمربقیری)

با بررسی هر گزینه داریم:

گزینه «۱»:

$$\begin{cases} a + 1 = 3 \rightarrow a = 2 \\ b = 2 \\ 2c = -2 \rightarrow c = -1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{a + b + c}{3} = \frac{2 + 2 - 1}{3} = 1$$

گزینه «۲»:

$$\begin{cases} g \rightarrow g(x) = k \Rightarrow k \times k = k + k \Rightarrow k^2 = 2k \Rightarrow \begin{cases} k = 0 \\ k = 2 \end{cases} \end{cases}$$

بنابراین تابع g به صورت $g(x) = 2$ یا $g(x) = 0$ می‌تواند باشد، پس گزینه «۲» نادرست است.

$$\begin{cases} x = 2 \\ f \rightarrow f(2) = 2 + 3 = 5 \end{cases}$$

گزینه «۳»:

گزینه «۴»: در تابع ثابت برد تک عضوی است. بنابراین: $a + b = 5$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

اقتصاد

۱۰۱- گزینه «۱»

(فاطمه فهیمیان)

الف) هر بانکی که سپرده‌های بیشتری از مردم داشته باشد، بدهکارتر می‌شود و در نتیجه قوی‌تر نیز هست.

ب) بانک‌های مسکن یا کشاورزی بانک‌های تخصصی هستند که در ایران بیشتر نقش بانک تجاری را ایفا می‌کنند.

ج) بررسی قسمت «ج» گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است. بانک‌های مشترکی که با کشورها تأسیس می‌شوند (مثل بانک ایران و اروپا) هم بانک سرمایه‌گذاری به‌شمار می‌روند.

گزینه «۲»: درست است.

گزینه «۳»: نادرست است. بانک تخصصی فقط به فعالان عرصه خاصی از اقتصاد ارائه خدمات می‌کند نه به همه مردم.

گزینه «۴»: نادرست است. بانک تجاری صرفاً نقش آسان‌سازی مبادلات را دارد.

(اقتصاد، بانک، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۱۰۲- گزینه «۱»

(فاطمه میاتی)

در بورس‌های کالا، بیشتر کالاهای «واسطه‌ای» و «مواد خام و اولیه» و «برخی مواد شیمیایی» مورد معامله قرار می‌گیرد.

از نظر اقتصاددانان، اوراق بهادار صرفاً شامل «اوراق سهام» و «اوراق مشارکت» می‌شود.

(اقتصاد، بازار سرمایه، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۰۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

به ترتیب عبارات صورت سؤال به اسناد اعتباری بلندمدت، اسناد اعتباری کوتاه‌مدت، اسناد اعتباری کوتاه‌مدت و اسناد اعتباری بلندمدت اشاره دارد.

(اقتصاد، بانک، صفحه‌های ۶۶ تا ۶۸)

۱۰۴- گزینه «۳»

(تسرین معفری)

الف) در جوامع غیردینی، مؤسسه‌هایی شکل گرفت که پول‌های راكد را نه امانت بلکه قرض مردم به آنان و مال خود می‌دانست. بنابراین آن‌ها را وام می‌داد و ربا می‌گرفت. از سوی دیگر مؤسسات برای افزایش توان وام‌دهی خود، با دادن بخشی از آن ربا به مردم، آن‌ها را برای سپرده‌گذاری بیشتر تشویق می‌کردند.

ب) اصل این فناوری اجتماعی (وام‌دهی و تأمین اعتبار) امکان خوبی برای رونق اقتصادی بشر بود و اینکه مثل هر نوآوری دیگر بشر از سوی عده‌ای مورد استفاده ظالمانه (ربا) واقع شده، دلیلی بر رد خود آن نیست.

پ) با تصویب قانون بانکداری بدون ربا و اجازه به بانک‌ها که براساس عقود اسلامی (مثل مضاربه و جماله) به فعالیت‌های واقعی اقتصادی هم بپردازند، اغلب بانک‌ها در ایران هم‌زمان، بانک سرمایه‌گذاری هم هستند.

(اقتصاد، بانک، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۵)

۱۰۵- گزینه «۲»

(فاطمه فهیمیان)

الف) تولید ناخالص داخلی سرانه (به دلار PPP ثابت سال ۲۰۱۱) در کشور ایران: ۱۵,۰۹۰

امید به زندگی در کشور چین: ۷۵ سال

نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر هزار تولد) در کشور نروژ: ۲/۳

نرخ باسوادی بزرگسالان در کشور نروژ: حدود ۱۰۰ درصد

ب) معمولاً شاخص رشد با شاخص توسعه هماهنگ است؛ به‌طور مثال، سطح بالای توسعه در کشور نروژ با سطح بالای رشد در این کشور هماهنگی دارد. البته دو گروه از کشورها استثناً محسوب می‌شوند: ۱- تعداد معدودی از کشورها که با داشتن یک ماده گران‌بها مانند نفت امکان دسترسی به درآمد سرانه بالا را دارند. ۲- تعدادی از کشورهای در حال توسعه مانند چین که با اجرای برنامه‌های بلندمدت، شاخص‌های توسعه خود را بهبود بخشیده‌اند با وجود این‌که درآمد سرانه پایین دارند.

ج) در کشور قطر با جمعیتی در حدود ۹۱۰ هزار نفر، تولید ناخالص داخلی سرانه سالانه به قیمت‌های ۲۰۱۱ در حدود ۱۲۷۵۶۲ دلار PPP است. در حالی که رتبه ۳۲ را در شاخص توسعه انسانی دارد.

(اقتصاد، رشد، توسعه و پیشرفت، صفحه ۸۱)

۱۰۶- گزینه «۱»

(تسرین معفری)

الف)

واحد پولی $500,000,000 \times \frac{1}{4} = 1,000,000,000$ = سپرده پس‌انداز

سپرده پس‌انداز + سپرده مدت‌دار = سپرده غیردپداری

$1,000,000,000 = 500,000,000$ + سپرده مدت‌دار

میلیون واحد پولی ۵۰۰ = واحد پولی $500,000,000$ = سپرده مدت‌دار $\Rightarrow$

ب) به دلیل حضور بانک‌ها در سرمایه‌گذاری غیرمستقیم از طریق استفاده از عقود اسلامی مجاز برای اعطای تسهیلات مالی به مشتریان خود، که در بخش واقعی اقتصاد است، سود بانکی (علی‌الحساب یا قطعی) اعطایی به سپرده‌گذاران در قانون، ربا تلقی نشده است.

پ) مشارکت حقوقی: قراردادی است که طی آن بانک قسمتی از سرمایه شرکت‌های سهامی جدید را تأمین یا قسمتی از سهام شرکت‌های سهامی موجود را خریداری می‌کند و از این طریق در سود آن‌ها شریک می‌شود.

(اقتصاد، بانک، صفحه‌های ۶۵ و ۶۹)

۱۰۷- گزینه «۳»

(فاطمه میاتی)

دولت، شهرداری‌ها و شرکت‌های دولتی و خصوصی به‌منظور تأمین اعتبار طرح‌های توسعه‌ای و عمرانی در کشور، اوراق مشارکت منتشر می‌کنند.

تهیه دستورالعمل اجرایی و مقررات ناظر بر انتشار اوراق مشارکت در ایران برعهده بانک مرکزی است.

(اقتصاد، بازار سرمایه، صفحه ۷۴)

۱۰۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

گروه کشورها	درآمد سرانه سالانه	متوسط نرخ باسوادی بزرگسالان (به درصد)	متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ سال) تولد	متوسط امید به زندگی در آغاز تولد (سال)
۴۳ کشور با توسعه انسانی ضعیف	کمتر از ۱۶۰۰ دلار	۵۷/۱	۸۹/۴	۶۰/۵
۴۹ کشور با توسعه انسانی زیاد	بیشتر از ۴۰۰۰۰ دلار	نزدیک به ۱۰۰	۶	۸۰/۵

در سال ۲۰۱۵ تولید ناخالص داخلی سرانه در کشور سوئیس بیش از ۸۰۶۷۵ دلار و در سودان حدود ۲۲۱ دلار بوده است.

(اقتصاد، رشد، توسعه و پیشرفت، صفحه ۸۲)

۱۰۹- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

واحد $620 = \frac{1}{3} \times 1,860$ ارزش پولی مسکوکات

$1,260 =$ سپرده دیداری + سپرده غیردیداری

واحد $1,040 = 220 - 1,260 =$ سپرده غیردیداری $\Rightarrow$

ارزش پولی موجودی حساب‌های قرض‌الحسنه + سپرده غیردیداری = شبه پول
واحد $1,690 = 650 + 1,040 =$ شبه پول

سپرده غیردیداری + سپرده دیداری + اسکناس + مسکوکات + قرض‌الحسنه = نقدینگی
واحد $4,390 = 1,260 + 1,860 + 620 + 650 =$ نقدینگی

(اقتصاد، بانک، صفحه ۶۵)

۱۱۰- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

الف) بانک توسعه اسلامی مستقر در جده (وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی)، نیز بانک توسعه‌ای است.

ب) بورس از طریق تشویق مردم به پس‌انداز و به‌کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است

ج) برخی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی از معیارها و شاخص‌های توسعه برای تحمیل الگوهای غربی سوءاستفاده می‌کنند، به‌طوری که گاهی توسعه‌یافتگی معادل غربی شدن تلقی شده است. از سوی دیگر الگوهای توسعه به‌طور معمول به تفاوت‌های بومی و محلی کشورها و همچنین به تاریخ، فرهنگ، باورها و ارزش‌های اجتماعی آن‌ها توجه لازم را ندارد.

د) نرخ دلار در بازار ارز کشور به‌طور روزانه نوسان و تغییر دارد. در نتیجه نرخ دلار در بازار کشورها معیار مناسبی برای تبدیل تولید ملی کشورها به آن و مقایسه با هم نیست. $\Leftarrow$ از دلار دیگری به نام «دلار رفاهی یا دلار برابری قدرت خرید» (PPP) استفاده می‌کنند.

ه) بانک‌ها حتی اگر اجازه چاپ پول را هم نداشته باشند، امکان خلق نوع دیگری از پول (شبه پول) را دارند. فرایند «خلق شبه پول» یا «خلق اعتبار» از چاپ پول متفاوت است و دولت‌ها باید این توان بانک‌ها در خلق پول را کنترل کنند.

و) اولین کاری که برای سرمایه‌گذاری در بورس باید انجام داد، گرفتن شناسه معاملاتی با مراجعه به یکی از کارگزاری‌ها است.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۶۳، ۶۵، ۷۳، ۷۵، ۷۶ و ۸۳)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۱۱- گزینه «۳»

(مهتبی فرهادی)

«سید اشرف‌الدین گیلانی» مشهور به «نسیم شمال» توانست با شعرهای ساده و عامیانه‌اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. از نمونه‌های اشعار انتقادی او شعر «ای قلم» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶، ۱۷، ۲۰ و ۲۱)

۱۱۲- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا امیری)

تلمیح: کمال خجندی با استفاده از ترکیبات «دم عیسی» و «حسن یوسف» اشاره‌ای غیر مستقیم به احوال این پیامبران داشته است.

جناس: دم و در

استعاره: لعل استعاره از لب

توجه: «دم» در این بیت معنای نفس دارد و مجاز نیست و در ترکیب «چاه زرخدان» تشبیه دیده نمی‌شود، چرا که زرخدان (چانه) هیچ وجه شبیهی با چاه ندارد. (چاه زرخدان = فاصله بین لب زیرین و چانه)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: بیت فاقد مجاز و تشبیه است.

گزینه «۳»: بیت فاقد تضاد است.

گزینه «۴»: بیت فاقد تشبیه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۱۳- گزینه «۴»

(پوریا حسین‌پور)

در گزینه «۴»، «چشمه جوشان عمر» تشبیه دارد و میان واژه‌های «چشمه»، «قطره قطره» و «مرداب» مراعات نظیر وجود دارد، اما خبری از تلمیح نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نماز عشق: اضافه تشبیهی/ «دار» و «مرد» مراعات نظیر/ تلمیح به «کشته شدن و به دار کشیدن حسین بن منصور حلاج»

گزینه «۲»: مزرع کرامت/ داس هلال: اضافه تشبیهی/ «گدایان»، «گرسنگی» و «فقر»: مراعات نظیر/ عیسی صلیب‌نندیده: تلمیح دارد به آیه ۱۵۷ سوره نساء که طبق آموزه‌های قرآنی حضرت عیسی (ع) به صلیب کشیده نشده است. (اگر شما با دیدن واژه‌های «عیسی» و «صلیب» این

گزینه را دارای تلمیح دانسته‌اید به‌درستی تشخیص داده‌اید.)

گزینه «۳»: چون کاووس و یارانش: تشبیه/ «زنجیر» و «اسیر»: مراعات نظیر/

تلمیح به اسیر شدن «کاووس» در مازندران و کشته شدن «رستم»

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریح، ترکیبی)

گزینه «۲»: در این بیت، چهار حذف همزه وجود دارد که باید آن‌ها را جزء اختیارات زبانی دانست: که اختیاری: کختیاری/ مراد از: مرادز/ حظاً از: حظراً/ مقصود از: مقصودز

گزینه «۴»: وزن بیت عبارت است از «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن». اما می‌بینیم که هجای پنجم دو مصراع با یکدیگر مطابقت ندارند و طبق اختیارات زبانی باید هجای کوتاه را به هجای بلند تبدیل کرد.

ام	شب	ک	بز	م	عا	ر	فان
-	-	U	-	U	-	U	-
-	-	U	-	-	-	U	-
آ	هس	ت	تا	نب	ود	خ	بر

از	شم	ع	رو	یت	رو	ش	نست
-	-	U	-	-	-	U	-
-	-	U	-	-	-	U	-
رن	دا	ن	شا	هد	با	ز	را

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۱۸- گزینه «۳» (سیرعلیرضا امیری)

همزه هنگام تلفظ در واژه «است» حذف می‌شود. مصوت کوتاه «-» در پایان واژه «گل» بلند تلفظ می‌شود و مصوت بلند «ای» در پایان واژه «خاقانی» کوتاه تلفظ می‌شود.

توجه: وزن همه ابیات، «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و برای دانستن این نکته مهم به قافیه مشترک چهار بیت دقت کنید.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حذف همزه: «روی آوریم = رویا آوریم» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «مصوت کوتاه - در واژه بر» فاقد اختیار شاعری کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه «۲»: فاقد حذف همزه است / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «مصوت کوتاه -» در واژه «دم» در مصراع اول / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: مصوت بلند «او» در واژه نیرو

گزینه «۴»: حذف همزه: «گفت از = گفتَرز»، «سازد از = سازدَرز» و «از آن = آزان» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «مصوت کوتاه -» در واژه «شکوفه» / فاقد اختیار شاعری کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

توضیح نکات درسی:

در عبارت‌های «بسی است» و «که راست» حذف همزه دیده نمی‌شود؛ چراکه قبل از همزه، صامت ساکنی نیامده است و این دو عبارت هنگام تلفظ مخفف می‌شوند و این موضوع با اختیار شاعری حذف همزه متفاوت است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۰)

۱۱۴- گزینه «۴»

(میثبی فرهاری)

وزن مصراع «مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع» و از اوزان ناهمسان است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن: همسان تک پایه‌ای

گزینه «۲»: «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن: همسان دو لختی

گزینه «۳»: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن: همسان تک پایه‌ای

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۱۵- گزینه «۳»

(پوریا حسین‌پور)

با تقطیع درست بیت می‌توان به سادگی نظم هجایی آن را به دست آورد. نکاتی که هنگام تقطیع هجایی بیت سؤال باید به آن توجه کنید به این شرح است: حذف همزه در «سنگ از» / وجود «ن» ساکن در هجای پایانی «صاحب‌دلان» که در تعیین نوع هجا به حساب نمی‌آید. / هجای پایانی مصراع هم که همیشه بلند خواهد بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۱۶- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

وزن مصراع گزینه «۴»، «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است و قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مفعول مفاعیلن فاعولن = مستفعل فاعلاتن فاعلن

گزینه «۲»: «مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعلن = مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل

گزینه «۳»: «مفعول مفاعیلن مفاعیلن = مستفعل فاعلاتن مفعولن

توضیح نکات درسی:

در کلماتی مانند «خیال، زبان، بیا و ...» که بعد از مصوت کوتاه «-» صامت «ی» آمده است، هجای اول کوتاه است و این موضوع ضرورت زبانی است، نه اختیار شاعری.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۱۷- گزینه «۳»

(پوریا حسین‌پور)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در عبارت «بر آن» همزه هنگام تلفظ حذف می‌شود.

گر	مَن	ز	ل	تی	دار	رَم
-	-	U	U	-	-	-
-	-	U	U	-	-	-
بر	خا	ک	د	رَت	می	م

با	شَد	ک	گ	ذر	با	شَد
-	-	U	U	-	-	-
-	-	U	U	-	-	-
پک	رو	ز	ب	ران	خا	کَت

۱۱۹- گزینه «۱»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط و بیت صورت سؤال:

توصیه به بدی نکردن در حق کسی

مفهوم بیت گزینه «۱»: توصیه به غیبت نکردن و نشنیدن غیبت

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۳۹)

۱۲۰- گزینه «۱»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: اغتمام فرصت

مفهوم بیت گزینه «۱»: توصیه به عشق‌ورزی و جان‌فشانی در راه معشوق و

زیان ندیدن عاشق از جان‌فشانی

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۵۵)

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۲۱- گزینه «۲»

(رضا نوروزیگی)

تشریح موارد نادرست:

(ب) گسترش عرفان و تصوف باعث افزایش تمایل نویسندگان به فارسی‌نویسی شد.

(د) ویژگی اصلی نثر موزون به‌کارگیری سجع است.

(ه) به‌کارگیری ردیف‌های دشوار از ویژگی‌های ادبی شعر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۴)

۱۲۲- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا امیری)

«کار» و «یار» قافیه نخست و «نیست» و «نیست» بر مبنای تفاوت معنایشان قافیه دوم محسوب می‌شوند. «نیست» اول در معنای «وجود ندارد» و «نیست» دوم در معنای «نمی‌باشد» (اسنادی) آمده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حرف روی آخرین حرف مشترک است و در این بیت مصوت بلند «او» حرف روی است.

گزینه «۲»: مصوت بلند «ای» در پایان کلمات حرف الحاقی محسوب می‌شود (نه حرف اصلی)، بنابراین اساس قافیه (حروف مشترک) در کلمات «معنوی» و «مثنوی»، - و خواهد بود.

گزینه «۴»: در حالی که حروف مشترک قافیه در یک مصراع جزو حروف اصلی واژه قافیه باشد و در مصراع دیگر جزو حروف اصلی واژه قافیه نباشد، قافیه صحیح است. «ان» در مصراع نخست جزو واژه قافیه نیست ولی می‌تواند اساس قافیه تلقی شود، چرا که در مصراع دوم «ان» جزو حروف اصلی واژه «آسمان» است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲)

۱۲۳- گزینه «۴»

(پوریا حسین‌پور)

گزینه «۴»: واژه‌های قافیه حروف مشترک یکسان دارند و قافیه خالی از عیب است. (حروف مشترک: م - م)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: آخرین واج دو واژه قافیه متفاوت هستند (ک/گ).

گزینه «۲»: «ه» در پایان هر دو واژه الحاقی محسوب می‌شود و حروف اصلی «هندسه» و «فلسفه» متفاوت هستند.

گزینه «۳»: واژه‌های قافیه حروف مشترک ندارند: «ذر» و «بر».

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲)

۱۲۴- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

این گزینه فاقد مجاز است. / کار را بر کسی سخت گرفتن: کنایه از عرصه را بر کسی تنگ کردن و آزار به کسی رساندن

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دورباش نیش: اضافه تشبیهی، نیش به دورباش تشبیه شده است / نیش و نوش: جناس ناقص

گزینه «۳»: صامت گ: واج‌آرایی / پرگار گردون: اضافه تشبیهی، گردون به پرگار تشبیه شده است.

گزینه «۴»: شاد بودن گل: استعاره مکنیه و تشخیص / حرف: مجاز از سخن (علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۲۵- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

ب: آه و آب، «جناس ناقص اختلافی» دارند. / د: ماه و مات، «جناس ناقص اختلافی» دارند.

جناس به‌کار رفته در سایر بیت‌ها:

الف: سفر و سر، جناس ناقص افزایشی / ج: خان و خزان، جناس ناقص افزایشی / ه: جان و جهان، جناس ناقص افزایشی

(علوم و فنون ادبی (۱)، بریع لفظی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۲۶- گزینه «۴»

(مفسن فرای - شیراز)

«درد» و «بی‌دردی» اشتقاق دارند؛ ولی بیت فاقد «جناس» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تا و تو» و «هر و سر» «جناس ناقص» دارند. / «نازنین‌تر» و «ناز» «اشتقاق» دارند.

گزینه «۲»: «دردمند» و «درد» اشتقاق / «درد» و «درد» جناس ناقص حرکتی دارند.

گزینه «۳»: «است با مست» «جناس ناقص» دارند. / «مست و سرمست» «اشتقاق» دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۹۷ تا ۹۹)

۱۲۷- گزینه «۴»

(مفسر فدایی - شیراز)

بیت «الف»: «أزل و أز» جناس ناقص افزایشی در بیت «ب»: «هوا» در مصراع اولی به معنای «گازی» است بی رنگ و بو که همه کره زمین را فراگرفته است. در مصراع دوم به معنای «عشق» که «جناس تام» ایجاد نموده است. در بیت «ج»: «سجود و وجود» «جناس ناقص اختلافی» ایجاد کرده است. در بیت «د»: «جام و جان»: «جناس ناقص اختلافی» دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۲۸- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا امیری)

مواردی که همزه هنگام تلفظ در آن‌ها حذف می‌شود: ۱- سرانگشت‌های تو
۲- سرانگشت‌هایشان ۳- بیش از ۴- از آن

تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: کلمات قافیه: «زمان»، «سرانگشت‌هایشان» و «آن» / قاعده قافیه: قاعده ۲

گزینه «۲»: در واژه‌های «ناز» و «ساز» جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی دیده می‌شود.

گزینه «۴»: «سایه» در شعر صورت سؤال با مقایسه دو وضعیت متفاوت و متناقض، از اختلاف طبقاتی می‌سراید ولی ضرب‌المثل مذکور در گزینه «۴» به قدرت یافتن دونان و فرومایگان اشاره دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، آرایه‌های ادبی و مفهوم، ترکیبی)

۱۲۹- گزینه «۳»

(مفسر اصغری)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: ناپایداری عمر و قدرت دنیوی
مفهوم بیت گزینه «۳»: ستایش مقام والای درویشی عارفانه

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۰۱)

۱۳۰- گزینه «۱»

(عزیز الیاسی پور)

بیت گزینه «۱» مربوط به سبک خراسانی است و معشوق مورد نظر شاعر، زمینی است اما سایر ابیات، مربوط به معشوق آسمانی در سبک عراقی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۸۵)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۳۱- گزینه «۲»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

«قد یشرع بالذنب»: گاهی احساس گناه می‌کند، شاید احساس گناه کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یقصد»: (در این جا) تصمیم بگیرد / «یصحح»: تصحیح کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «الأخطاء الّتی»: اشتباهاتی که / «قد سببت»: باعث شده است (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «مشاکل کثیرة»: مشکلات زیادی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لآخرین»: برای دیگران (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۳۲- گزینه «۲»

(نور امسکی)

«إن»: اگر، چنانچه (رد گزینه ۱) / «تواصلوا»: ادامه دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «العمل»: کار / «دووبین»: (حال) با پشتکار (رد گزینه‌های ۱ و ۳؛ در این دو گزینه، حال به شکل درستی ترجمه نشده است) / «تستطیعون»: می‌توانید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «أن تُنقذوا»: نجات دهید (رد گزینه ۱) / «البلاد»: کشور / «من المخاطر»: از خطرات

(ترجمه)

۱۳۳- گزینه «۱»

(ابراهیم امیری - بوشهر)

در این گزینه، «تزداد أنعم الله» به معنی «نعمت‌های خدا زیاد شود» است. ترجمه صحیح عبارت: آرزو می‌کنیم که نعمت‌های خدا با بارش باران‌ها بر ما زیاد شود!

(ترجمه)

۱۳۴- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرووردی)

«کاش»: لیت / «گردشگران»: السیاح، السائحات / «در سالن فرودگاه»: فی قاعة المطار، فی صالة المطار / «حاضر شوند»: یحضرّون، یحضرن (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «زیرا»: لأنّ / «راهنمای سفر»: دليل السفر / «حضور یافته است»: قد حضر (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۱۳۵- گزینه «۲»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

در گزینه «۲»، «نائب فاعله: أصوات» نادرست است. «تستخدِم» فعل مضارع معلوم و «أصوات» مفعول آن است.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۳۶- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرووردی)

«أقبل» فعل ماضی از باب افعال است و باید به این صورت، بر وزن «أفعل»، حرکت گذاری شود. هم‌چنین «بناء» صحیح است.

(ضبط حرکات)

۱۳۷- گزینه «۳»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

ترجمه عبارت گزینه «۳»: «هیچ شکی نیست که دانشمندان بزرگ در مکتب ما، به فروتنی‌شان شناخته می‌شوند!»
فعل مجهول «یعرّف» به «العلماء العظام» برمی‌گردد، بنابراین باید به صیغه جمع مذکر غایب ذکر شود: یُعرفون.

(انواع جملات)

۱۳۸- گزینه «۳»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

«آن» به معنی «که» یکی از حروف مشبّهة بالفعل است که برای ایجاد ارتباط بین دو جمله استفاده می‌شود. این حرف در گزینه «۳» آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «این» یکی از حروف مشبّهة بالفعل است که برای تأکید در ابتدای جمله آمده است.

گزینه «۲»: «اگر» ادات شرط است، نه حرف مشبّه!

گزینه «۴»: «آن» (که) قبل از فعل مضارع و برای ایجاد معنی مضارع التزامی آمده است و حرف مشبّه نیست.

نکته مهم درسی:

حروف مشبّهة بالفعل هیچ‌گاه مستقیماً بر سر یک فعل وارد نمی‌شوند.

(انواع هملات)

۱۳۹- گزینه «۴»

(سیر امیررضا سجادی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، دو نوع حرف «لا» آمده باشد. در گزینه «۴»، حرف «لا» بر سر فعل مضارع «بیدکر»، از نوع نفی فعل مضارع و بر سر اسم نکره «برکه»، از نوع نفی جنس است؛ بنابراین در این گزینه، دو نوع حرف «لا» داریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: هر دو «لا» بر سر فعل مضارع آمده‌اند و از نوع نفی فعل مضارع هستند.

گزینه «۲»: هر دو «لا» بر سر اسم نکره آمده‌اند و از نوع نفی جنس هستند.

(انواع هملات)

۱۴۰- گزینه «۴»

(ولی بربری - ابهر)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مُشتاقین» صفت برای «حُجَّاجاً» که نکره است، می‌باشد.

گزینه «۲»: «مُشتاقین» شرایط حال را ندارد؛ زیرا قید نیست و بخش زاید جمله به حساب نمی‌آید، بلکه رکن اصلی جمله (خبر برای افعال ناقصه) است.

گزینه «۳»: «مُشتاقین» مفعول برای فعل «رأیت» است.

گزینه «۴»: «مُشتاقین» حال و «المُزارعون» نیز مرجع آن است. (ترجمه عبارت: کشاورزان، مشتاقانه به آسمان نگاه می‌کردند در حالی که پروردگارشان را می‌خواندند!)

تاریخ (۳)

۱۴۱- گزینه «۳»

(علی مفسر کریمی)

محمدحسن خان اعتمادالسلطنه، از مورخان مشهور عصر قاجار، یکی از چهره‌های برجسته فرهنگی عصر ناصری بود که به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد. در دوره ریاست او آثار فراوانی که بخش قابل توجهی از آن‌ها را نوشته‌های تاریخی تشکیل می‌دادند، به فارسی ترجمه شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۳)

۱۴۲- گزینه «۳»

(علی مفسر کریمی)

نادرشاه در امور اداری و اقتصادی، بیشتر از دوستان و نزدیکانش به‌عنوان مشاور، استفاده می‌کرد و به وزارت و دیوان‌سالاری توجهی نداشت. این بی‌توجهی به نظام اداری تا جایی بود که او شهری را به‌عنوان پایتخت خود انتخاب نکرد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۲)

۱۴۳- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

کشورهای اروپایی به ویژه انگلستان، روسیه، فرانسه و اتریش به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور داخلی عثمانی مداخله می‌کردند، ولی در واقع به‌دنبال گسترش مستعمرات و تأمین منافع اقتصادی و سیاسی خود در این امپراتوری وسیع بودند.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۵)

۱۴۴- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

سال‌های نخست سلطنت فتحعلی‌شاه به سرکوب شورش‌های داخلی و تحکیم پادشاهی در خاندان قاجار گذشت.

فتحعلی‌شاه در حفظ یکپارچگی کشور و سامان دادن به اوضاع داخلی موفق بود، اما در مقابله با تهاجم نظامی و نفوذ سیاسی کشورهای اروپایی ناکام ماند.

در دوران سلطنت او حکومت قاجار با رقابت دولت‌های انگلستان و فرانسه برای نفوذ سیاسی و اقتصادی در ایران مواجه بود.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۴)

۱۴۵- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

کشور انگلستان با حضور در خلیج فارس و تسلط بر برخی از جزایر ایرانی، زمینه را برای گسترش نفوذ و دخالت سیاسی، نظامی و اقتصادی خود در این منطقه راهبردی (استراتژیک) فراهم آورد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۴)

۱۴۶- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

ناپلئون بناپارت که سیاست توسعه‌طلبانه‌ای را در اروپا و جهان دنبال می‌کرد، با مانع بزرگی همچون انگلستان روبرو شد که به‌دلیل جزیره‌ای بودن و برخورداری از نیروی دریایی قدرتمند، توان رویارویی مستقیم با آن را نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۵)

۱۴۷- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

حکومت‌های بی‌تدبیر و وابسته در ایران اجازه دادند تا شرکت‌ها، مستشاران و محصولات اروپایی به‌صورت بی‌برنامه وارد کشور شوند و در نتیجه پایه‌های تولید داخلی ضعیف شد. تداوم این نگاه از قاجار به پهلوی، ایران را درست در زمان اوج‌گیری علم، صنعت و تولید اروپاییان به عقب‌ماندگی مضاعف دچار کرد. بدین ترتیب با آغاز مسابقه علمی، اقتصادی و صنعتی دوره مدرن، ایران به کلی از گردونه رقابت بیرون رفت.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۰)

۱۴۸- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

جنگ داخلی آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۱)

۱۴۹- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

مدرسه‌های مروی و سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری کنونی) از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار بودند که به دنبال تداوم و گسترش نظام تعلیم و تربیت سنتی، در پایتخت تأسیس شدند.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۱۵۰- گزینه «۴»

(پوار میربلوکی)

بناهای کارت‌پستالی بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می‌شدند.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۹)

جغرافیا (۳)

۱۵۱- گزینه «۱»

(ممدعلی بشار)

در کشور ایران دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هسته اولیه روستاها و شهرها بوده است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

۱۵۲- گزینه «۲»

(ممدعلی بشار)

سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها یعنی رتبه‌بندی آن‌ها برحسب اهمیت برای این منظور، سکونتگاه‌ها را براساس میزان جمعیت و عملکرد (خدماتی که ارائه می‌کنند) طبقه‌بندی می‌کنند.

سکونتگاه‌های کوچک و کم‌جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۷)

۱۵۳- گزینه «۴»

(فاطمه سبایی)

سکونتگاه‌ها از نظر جمعیت و عملکرد متفاوت‌اند. به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد افراد وجود دارد، حوزه نفوذ آن سکونتگاه می‌گویند. در شکل سکونتگاهی صورت سؤال، سکونتگاهی که به رأس هرم نزدیک‌تراند حوزه نفوذ گسترده‌تری دارند و هر چه به قاعده هرم نزدیک‌تر می‌شویم وسعت حوزه نفوذ کم‌تر می‌شود.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۷ تا ۹)

۱۵۴- گزینه «۳»

(فارج از کشور ۱۴۰۰)

مادرشهر «ممکن است» پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد. درباره حداقل جمعیت مادرشهر، «ارقام مختلفی» را ذکر کرده‌اند و در این مورد توافقی وجود ندارد. مادرشهرها بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان و «یا یک کشور» هستند.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۲)

۱۵۵- گزینه «۱»

(فارج از کشور ۹۹)

آمایش سرزمین عبارت است از سامان‌دادن و نظم‌بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح سرزمین.

یکی از ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین، توجه به توزیع متوازن جمعیت است؛ به‌گونه‌ای که از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری شود.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۱۵۶- گزینه «۲»

(ممدرضا ممدوری‌ها)

شهرگرایی، روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

۱۵۷- گزینه «۲»

(فاطمه سبایی)

ناحیه فرهنگی بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می‌شود.

برای مدیریت صحیح و کارآمد در طراحی مبلمان شهری باید فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۶)

۱۵۸- گزینه «۳»

(ممدرضا ممدوری‌ها)

شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به‌طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون اینکه منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کم‌ترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد.

پایداری شهری حد و حصر و نقطه پایانی ندارد. مدیران و برنامه‌ریزان شهرها تلاش می‌کنند که به درجاتی از پایداری دست یابند.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۸)

۱۵۹- گزینه «۴»

(معمد رضا معموری‌ها)

در هر کشوری برنامه‌ریزان با بررسی هرم سنی جمعیت سعی می‌کنند تا نیازهای جمعیت را در آینده پیش‌بینی کنند. این عبارت اشاره به ویژگی «توجه به نیازهای حال و آینده» آمایش سرزمین دارد.

در برنامه‌ریزی‌های عمرانی مانند احداث صنایع، مراکز درمانی، دانشگاه‌ها و جاده‌ها نیازهای جمعیتی حال و آینده مناطق مختلف کشور در نظر گرفته می‌شود.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۱۶۰- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) عبارت است از مجموعه‌ای از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای که امکان جمع‌آوری، ذخیره، پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات و نمایش اشکال مختلف داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی را فراهم می‌آورد.

(پغرافیا (۳)، فنون و معارف‌های پغرافیایی، صفحه ۳۸)

تاریخ (۲)

۱۶۱- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

در دوران پس از هجوم مغول به ایران، پیروان مذاهب و فرق اسلامی، به‌خصوص اهل تسنن، شیعیان و صوفیان، اختلاف و رقابت گذشته خود را کنار گذاشتند و متحد و یکدل برای مسلمان شدن مغول‌ها تلاش کردند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۶)

۱۶۲- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)

از آثار تاریخی مهم عصر مغول، می‌توان تاریخ جهانگشا، نوشته عطاملک جوینی، جامع‌التواریخ، اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی، تاریخ گزیده، تألیف حمدالله مستوفی را نام برد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۲)

۱۶۳- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

سپاهیان شاه اسماعیل در جنگ شدیدی که میان دو سپاه ایران و عثمانی در دشت چالدران درگرفت، با وجود شجاعت و رشادتی که از خود نشان دادند، در برابر آتش توپخانه و دیگر جنگ‌افزارهای آتشین دشمن کاری از پیش نبردند و شکست خوردند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۷)

۱۶۴- گزینه «۱»

(علی‌معمد کریمی)

در عصر صفوی، اراضی ممالک در اختیار و تملک والیان ایالت‌ها بود و آن‌ها این زمین‌ها را میان زیردستان خود تقسیم می‌کردند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۴۴)

۱۶۵- گزینه «۴»

(علی‌معمد کریمی)

در حوره فلسفه و عرفان عصر صفوی، میرداماد از بنیان‌گذاران مکتب فلسفی اصفهان، صاحب تألیفاتی ارزشمند و شهرتی بسیار است.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۵۱)

۱۶۶- گزینه «۴»

(علی‌معمد کریمی)

یکی از شاهکارهای هنر عصر صفوی، کتابت و تصویرگری شاهنامه بود که در زمان شاه تهماسب به پایان رسید و به شاهنامه تهماسبی معروف شد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۵۴)

۱۶۷- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

پادشاهان اروپایی پس از انقراض امپراتوری شارلمانی در اوایل قرن ۹ م، به دلیل ناتوانی در تأمین هزینه ارتش، قادر به حفظ اقتدار و امنیت قلمرو خود نبودند.

(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر پریر، صفحه ۱۶۳)

۱۶۸- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

در قرن ۱۱ م، به دلیل ضعف و اختلافات داخلی حاکمان مسلمان در اندلس، مسیحیان توانستند بخش‌های وسیعی از آن سرزمین را به تصرف خود درآورند. این پیروزی‌ها، انگیزه و روحیه صلیبیان را برای شرکت در نبرد علیه مسلمانان که از سوی کلیسا جنگ مقدس شده بود، دو چندان کرد.

(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر پریر، صفحه‌های ۱۶۶ و ۱۶۷)

۱۶۹- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

جنگ‌های صلیبی تأثیر فراوانی بر رشد شهرها و تجارت به‌ویژه در مناطق ساحلی اروپا گذاشت. تأثیر این جنگ‌ها بر رونق و شکوفایی شهرها در ایتالیا بیش از سایر سرزمین‌های اروپایی بود.

(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر پریر، صفحه ۱۷۴)

۱۷۰- گزینه «۱»

(پواد میربلوکی)

در اواخر قرون وسطا با گسترش فعالیت‌های تجاری در اروپا، انگیزه و اشتیاق اروپاییان برای رسیدن به شرق و دسترسی به ادویه و دیگر کالاهای گران‌بهای آن دیار دو چندان شد.

(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر پریر، صفحه ۱۸۱)

جغرافیا (۲)

۱۷۱- گزینه ۲»

(معمدرضا مسموری‌ها)

هر ناحیه سیاسی سه رکن دارد:

۱- سازه انسانی (جمعیت و روابط انسانی)

۲- نظام مدیریت

۳- قلمرو جغرافیایی

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۱۸)

۱۷۲- گزینه ۳»

(معمدرضا مسموری‌ها)

مناطق آزاد تجاری، مناطقی هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آن‌ها اجرا نمی‌شود؛ برای مثال اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۱۹)

۱۷۳- گزینه ۲»

(معمدرضا مسموری‌ها)

شبه‌جزیره کریمه باعث ستیز دو کشور اوکراین و روسیه با حکومت‌های مستقل شده است؛ پس به تأثیر محیط جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی اشاره دارد.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه‌های ۱۲۱ تا ۱۲۴)

۱۷۴- گزینه ۴»

(فاطمه سقایی)

کشور عبارت است از یک ناحیه سیاسی مستقل که دارای سرزمین مشخص، جمعیت دائمی و مقیم و حکومت مرکزی است و بر امور داخلی و خارجی خود حاکمیت دارد.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۲۸)

۱۷۵- گزینه ۱»

(معمدرضا مسموری‌ها)

از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی (هر مایل دریایی برابر با ۱۸۵۲ متر است) دریای سرزمینی نامیده می‌شود که آن هم متعلق به کشور مجاور دریاست اما سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۳۱)

۱۷۶- گزینه ۲»

(معمدرضا مسموری‌ها)

مرزهایی هستند که از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند؛ مانند مرز بین کانادا و آلاسکا که بعدها به تدریج مردم در دو طرف آن اسکان یافتند. این نوع مرزها مشکلی ایجاد نمی‌کنند.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۳۲)

۱۷۷- گزینه ۳»

(معمدرضا مسموری‌ها)

عوامل مختلفی در انتخاب یک مکان به عنوان پایتخت مؤثرند که برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱- داشتن قابلیت‌های محیطی مناسب؛ مانند دسترسی به آب و اراضی حاصلخیز

۲- داشتن جمعیت قابل توجه

۳- در تقاطع راه‌های ارتباطی قرار داشتن، دسترسی آسان به سرتاسر کشور به‌ویژه مرزها

۴- داشتن قابلیت دفاعی مناسب و دور بودن از مرزها

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۳۶)

۱۷۸- گزینه ۴»

(علیرضا رضایی)

ژئوپلیتیک شاخه‌ای از دانش جغرافیای سیاسی است که با موضوع قدرت و ارتباط آن با جغرافیا و سیاست سروکار دارد و روابط متقابل این سه عنصر را مطالعه می‌کند.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۴۱)

۱۷۹- گزینه ۳»

(کنگور سراسری ۱۴۰۰)

دو کشور عراق و انگلستان با برخورداری از نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی در الگوی مدیریت سیاسی فضای خود، دارای مناطق خودمختار با اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه در ناحیه خود هستند اما از آن جایی که در نظام آن‌ها بخش اعظم کشور به صورت تک‌ساخت است، نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است.

تشریح موارد نادرست:

«الف»: در نظام سیاسی فدرال، حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده ایالت‌ها را برعهده دارد.

«د»: در نظام سیاسی فدرال، نوع برنامه‌های درسی و دوره‌های تحصیلی در ایالت‌های مختلف متفاوت است.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه‌های ۱۳۸ و ۱۳۹)

۱۸۰- گزینه ۳»

(معمدرضا مسموری‌ها)

بهترین شکل برای یک کشور، شکل فشرده است که در آن پایتخت در مرکز قرار گرفته است. در چنین وضعیتی، در کم‌ترین زمان می‌توان از مرکز یک سرزمین به تمام نقاط آن دسترسی پیدا کرد. قابلیت دفاعی کشور در این شکل زیاد است.

(بجغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۵۰)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۸۱- گزینه «۳»

(فاطمه صغری)

قسمت دوم گزینه «۳» درباره دانش علمی نادرست است و مربوط به دانش عمومی است. جهان اجتماعی یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۸۲- گزینه «۴»

(فاطمه صغری)

این دیدگاه در تقابل با رویکرد اول، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحل‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرومی‌پاشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه ۸)

۱۸۳- گزینه «۳»

(الهام رضایی)

«جامعه‌شناسی کلان»: یکی از انواع جامعه‌شناسی و علم شناخت ساختار اجتماعی است که خود، زیرمجموعه علوم اجتماعی قرار می‌گیرد.

«فلسفه»: موضوع فلسفه، اصل وجود است و قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

«علوم اجتماعی»: یکی از فواید علوم اجتماعی توانایی داوری درباره هنجارها و ارزش‌های اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۶)

۱۸۴- گزینه «۱»

(الهام رضایی)

بررسی عبارتهای نادرست:

مطالعه جهان اجتماعی و پدیده‌های آن، موضوع علوم اجتماعی است، نه علوم انسانی.

غلبه انسان بر محدودیت‌های طبیعی، هدف علوم طبیعی است، نه علوم اجتماعی.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۱۸۵- گزینه «۳»

(آزیتا بیدرقی)

الف) موضوع جامعه‌شناسی تبیینی

ب) شناسایی نظم در کنار بی‌نظمی

ج) هماهنگی قواعد اقتصادی و قواعد سیاسی و قواعد زندگی خانوادگی

د) پیامد یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه بر انسان

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۷ و ۲۹)

۱۸۶- گزینه «۱»

(آزیتا بیدرقی)

تغییر در خود و محیط نظام اجتماعی ← حفظ نظام اجتماعی در بلندمدت

عبور از دانش عملی و عمومی ← آشنایی‌زدایی

افزایش حجم قواعد و قوانین نظارتی، نیروها و ابزارهای کنترل‌کننده ←

برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۴ و ۲۸)

۱۸۷- گزینه «۴»

(آزیتا بیدرقی)

جامعه‌شناسان تبیینی معتقدند که همه جوامع، مسیر یکسانی را به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند در حالی که واقعیت این است که انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۹ و ۳۰)

۱۸۸- گزینه «۱»

(مبیناسارات تاپیک)

ساختارهای اجتماعی هر چقدر باسابقه و جافتاده باشند، با کنش‌های افراد به‌وجود آمده و برقرارند و انسان‌ها می‌توانند آن‌ها را تغییر دهند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۷ و ۳۸)

۱۸۹- گزینه «۲»

(مبیناسارات تاپیک)

همراهی همدلانه به معنای نگاه کردن به مسائل جوانان و نوجوانان از منظر خودشان است و به معنای تأیید آنان نیست.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۹۰- گزینه «۳»

(مبیناسارات تاپیک)

قفس آهنین ← سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد.

انسان با وجود آزادی و قدرت، تحت کنترل قرار گیرد و با وجود سرگرم شدن، سطحی شود ← فضای مجازی

کنش اجتماعی ← فعالیت معناداری که با توجه به دیگری انجام می‌شود.

گرایش افراطی به بازی‌های رایانه‌ای و اینترنت صرفاً به عوامل قابل مشاهده بستگی ندارد ← افول معانی

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۹)

جامعه‌شناسی (۳) - سؤال‌های «آشنا»

۱۹۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

قسمت دوم گزینه «۳» نادرست است. انسان‌ها با هم زندگی می‌کنند و مجبور نیستند خودشان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایشان را تولید کنند. جهان اجتماعی، دانش عمومی را در اختیار انسان‌ها قرار می‌دهد.

(پایه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۴، ۶ و ۷)

۱۹۲- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

جهان متجدد، علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. دانش علمی با تأمل و اندیشه در دانش عمومی (آگاهی مشترک) به دست می‌آید.

ما اغلب از اهمیت و نقش دانش عمومی غافلیم.

(پایه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۴، ۶ و ۷)

۱۹۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی و تنوع آن‌ها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.
- علوم اجتماعی با دآوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به انسان‌ها کمک می‌کنند از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این‌رو علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۱۹۴- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

- علوم انسانی درباره فعالیت‌های غیرارادی بحث نمی‌کند، زیرا فعالیت‌های غیرارادی کنش انسانی نیستند.

- پدیده‌های طبیعی مستقل از معانی و اهدافی هستند که انسان‌ها در نظر می‌گیرند.

(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ و ۱۵)

۱۹۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

عبارت اول: نظام اجتماعی

عبارت دوم: ساختار اجتماعی

عبارت سوم: پدیده‌های هم‌تغییر

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵)

۱۹۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

تشریح مورد نادرست:

یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه، تسلط انسان بر جامعه را همان‌گونه که بر طبیعت تسلط یافته است، به‌دنبال نخواهد داشت و انسان را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۲، ۲۵، ۲۶، ۲۸ و ۲۹)

۱۹۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

هدف (الف) ← پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

موضوع (ب) ← پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

روش (ج) ← حس و تجربه (نگاه از بیرون)

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

۱۹۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

همه ما به‌عنوان افراد انسانی، از آن‌جا که عضوی از جامعه هستیم، توان حفظ وضع موجود یا تغییر آن را به‌واسطه کنش‌های خود داریم.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۹۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

مشکلات و مسائل اجتماعی، بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما نیستند و این‌گونه نیست که فقط افراد خاصی، مثل مسئولان و مدیران بتوانند بر آن تأثیر بگذارند.

تأکید بیش از اندازه بر نظم اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق و آگاهی و معنا در زندگی اجتماعی می‌انجامد.

نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۵ و ۴۰)

۲۰۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی:

ویژگی انکارشده کنش	پیامد
ارادی بودن کنش	خلاقیت‌زدایی
هدف‌دار بودن	ارزش‌زدایی
آگاهانه و معنادار بودن کنش	معنازدایی

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

جامعه‌شناسی (۱)

۲۰۱- گزینه «۴»

(علیرضا میری)

این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری‌های گورکانی و عثمانی را درنوردید.

«مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام» ← «فراتر رفتن زبان فارسی از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی»

حکیمان و شاعرانی چون مولوی، سعدی، حافظ و ... خدمات بی‌ظنیری انجام دادند که موجب گسترش زبان فارسی در جهان اسلام شد.

«خدمات بی‌ظنیر شاعرانی چون مولوی، سعدی و حافظ» ← «گسترش زبان فارسی در جهان اسلام»

ایرانیان مسلمان معارف و هنرهایی تولید کردند که سایر مسلمانان برای دستیابی به آن‌ها، نیازمند آموختن زبان فارسی بودند.

«تولید معارف و هنرهایی توسط ایرانیان مسلمان» ← «نیازمندی سایر مسلمانان به آموختن زبان فارسی»

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۴)

۲۰۲- گزینه «۱»

(علیرضا میری)

در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

بنابراین هویت فرهنگی جوامع اسلامی در دیدگاه مستشرقان چند ویژگی دارد: ۱- سکولار و دنیوی ۲- محدود به ابعاد تاریخی و جغرافیایی ۳- قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی

جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد.

حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است و نظریه‌پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۸)

۲۰۳- گزینه «۴»

(علیرضا میری)

الف) قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد، تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران، رواج پیدا کند.

ب) به این تصویر در صفحه ۱۰۷ کتاب درسی توجه کنید. در زیر تصویر به موضوع تبلور تحولات هویتی در شعارهای انقلابی اشاره شده است. بنابراین موضوع تحولات هویتی، نزدیک‌ترین موضوع به این عکس است.

ج) متفکران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته می‌شد، آثاری با عناوینی نظیر غرب‌زدگی و بازگشت به خویشتن، پدید آوردند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۷)

۲۰۴- گزینه «۲»

(اله‌ام رضایی)

«ارسطو»: در حکومت دموکراسی، مردم براساس آراء خود حکومت می‌کنند (تأیید گزینه ۱). اقلیتی را که بر مبنای میل و خواست خود تصمیم می‌گیرند الیگارش می‌نامید (تأیید گزینه ۲). حکومت اکثریت مردم براساس خواسته‌های نفسانی را دموکراسی می‌نامید (رد گزینه ۳). حکومت فردی که فضیلت و حقیقت را ملاک حکومت می‌داند، مونارشی می‌نامید (تأیید گزینه ۴).

«فارابی»: جامعه‌شناسی زیرمجموعه علم اجتماعی است و آن را علم مدنی نامید (رد گزینه ۱). نظام‌های سیاسی را براساس دو ملاک دین‌مداری یا دنیامداری تقسیم می‌کرد (تأیید گزینه ۲). نظام سیاسی دنیامدار فقط ارزش‌ها و آرمان‌های دنیوی را مورد توجه قرار می‌دهد (تأیید گزینه ۳). مدینه فاضله را جامعه‌ای می‌داند که براساس سنت و قانون الهی شکل می‌گیرد (رد گزینه ۴).

«جمهوری اسلامی»: عنوان «اسلامی» در این ترکیب به معنای این است که فعالیت مردم و نهادها بر مبنای عقاید و ارزش‌های اجتماعی اسلامی سازمان پیدا می‌کند (رد گزینه ۱). همان مردم‌سالاری دینی است (تأیید گزینه ۲). عنوان «جمهوری» در این ترکیب به معنای به رسمیت شناختن حضور مؤثر مردم در نظام سیاسی است (رد گزینه ۳). نوعی نظام سیاسی که در جهان اسلام مورد توجه امت اسلامی قرار گرفته است (تأیید گزینه ۴).

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۲۰۵- گزینه «۲»

(اله‌ام رضایی)

«اقتدار»: قدرت مقبولی که به‌صورت رسمی پذیرفته شده باشد.

«تبعیت»: تبعیت هم با رضایت و هم با کراهت حاصل می‌شود.

«قدرت اجتماعی»: بدون پذیرش و توافق دیگران پدید نمی‌آید.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۱۸)

۲۰۶- گزینه «۳»

(اله‌ام رضایی)

«قدرت مقبول و مشروع = اقتدار مشروع»: مطابق قوانین و احکام الهی و تبعیت با میل و رضایت

«قدرت نامقبول و نامشروع»: برخلاف قوانین و احکام الهی و تبعیت با کراهت

«قدرت اجتماعی»: بدون پذیرش و موافقت دیگران پدید نمی‌آید.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

فلسفه دوازدهم

(مبیر پرفسینلو)

۲۱۱- گزینه «۳»

یک پدیده مادی می‌تواند از نظر مادی دارای اجزای متعدد و کثیر باشد؛ مثلاً آب از نظر علم شیمی ترکیبی از دو عنصر اکسیژن و هیدروژن است. این مطلب اثبات نمی‌کند و اصولاً ربطی ندارد به این که همین آب (و هر پدیده مادی دیگر) به لحاظ فلسفی یک موجود واحد باشد. از این امر واحد، ذهن ما دو مفهوم وجود و ماهیت را به دست می‌آورد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در حمل وجود بر هر ماهیتی می‌توان قضیه را در قالب قضیه‌ای دو جزئی بیان کرد. مثلاً «کره زمین وجود دارد. = کره زمین موجود است.» را می‌توان به این صورت بیان کرد: «کره زمین هست.»

گزینه «۲»: اگر وجود و ماهیت هر دو یک مفهوم بودند (اتحاد مفهومی داشتند)، نمی‌شد در هیچ قضیه‌ای وجود را از ماهیت سلب کرد (عدم امکان سلب). مثلاً نمی‌شد گفت: «کوه زله‌ای موجود نیست.»

گزینه «۴»: حکم به واقعیت داشتن (موجود بودن) یک مصداق خارجی یعنی این که بگوییم فلان چیز هست (موجود است)، به این معناست که محمول قضیه، وجود باشد و موضوع قضیه، یک ماهیت. مثلاً: «واکسن کرونا موجود است.» در این صورت موضوع و محمول یکی نیستند.

(فلسفه (۲)، هستی و پیستی، صفحه‌های ۲ تا ۵)

(مبیر پرفسینلو)

۲۱۲- گزینه «۱»

تنها در گزینه «۱»، بخشی از ذات موضوع بر خودش حمل شده است بنابراین یک حمل اولی ذاتی است و نیازمند به دلیل نیست. سایر گزینه‌ها، حمل شایع صناعی است و نیازمند دلیل است. دقت کنید در مورد خداوند متعال هم در خود مفهوم موضوع، مفهوم روزی‌رسان درج نیست، بلکه در مباحث دینی اثبات می‌شود که خداوند روزی‌رسان است.

(فلسفه (۲)، هستی و پیستی، صفحه ۵)

(کیمیا طوماسی)

۲۱۳- گزینه «۲»

اموری که علل مشخص و قطعی ندارند تا طرف سلب یا ایجاب آن‌ها را ضروری کند یا به عبارتی می‌توانند باشند یا نباشند ممکن‌الوجود هستند؛ مانند رخ دادن جنگ در آینده یا دریای جیوه.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: از فرض عدم وجود واجب‌الوجود بالذات محال لازم می‌آید.

گزینه «۳»: تقسیم رابطه بین موضوع و محمول به وجوب، امکان و امتناع تقسیم به حصر عقلی است؛ یعنی فرض چهارمی عقلاً قابل تصور نیست.

گزینه «۴»: برای امر ممتنع مانند «شریک‌الباری» وجود ضروری نیست؛ اما عدم وجود ضرورت دارد.

(فلسفه (۲)، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۲۰۷- گزینه «۱»

(ابوال۴ رضایی)

«مشروعیت حقیقی»: موافق حکم و قانون و اراده تشریحی خداوند، مطابق نظام عقیدتی و ارزشی خاص و مبتنی بر حق
«مشروعیت دروغین»: مبتنی بر ایدئولوژی‌های ساختگی بشر
«تنها راه تأثیرگذاری بر اراده دیگری»: جلب تبعیت آن‌ها
«مدار مقبولیت»: خواست و اراده کسانی که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۲۰۸- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- هدف اسلام، تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است. لازمه تحقق این هدف، داشتن جمعیت مناسب است. بنابراین اگر اولاً فرهنگ و معانی که با افزایش جمعیت، بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد، نه فرهنگ باطل؛ ثانیاً افراد و اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است. فقدان هر کدام از این شرایط، مانع تحقق جهان اجتماعی توحیدی است.

- چنین اقتصادی از آن جهت که درآمد هنگفت و بدون زحمتی ایجاد می‌کند، باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود که مستقیم و غیرمستقیم وابسته به نفت است و دولت بزرگی به‌وجود می‌آید که می‌کوشد رفاه اقتصادی را به مدد نفت و نه رواج کسب و کار افزایش دهد.

- اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۵، ۱۲۸ و ۱۳۲)

۲۰۹- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

- به جامعه‌ای که اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند ولی به آن پایبند نیستند، جامعه فاسق می‌گویند.

- وسیله آن‌ها استفاده از علوم تجربی برای ساماندهی حسابگرانه و دقیق مؤلفه‌های اقتصادی، برای تضمین حداکثر سود است.

- اقتصاد، روزنه ورود استعمار و نابودی هویت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۷، ۱۲۸ و ۱۳۳)

۲۱۰- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

فرزندآوری، نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.

کاهش جمعیت، شاخص و نشانه جهان اجتماعی متجدد است.

پدیده نسل‌کشی در جهان، نشانگر ابعاد هویتی جمعیت است.

سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۹، ۱۳۰ و ۱۳۳)

۲۱۴- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسبی)

طبق نظر هر سه گروه از فلاسفه نامبرده برای اینکه بدانیم چه چیزی علت چه چیزی است و چه چیزی معلول چه چیزی؟ یا به عبارتی برای پیدا کردن مصادیق علت و معلول در عالم طبیعت، نیازمند استفاده از حس و تجربه هستیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این عبارت مورد اعتقاد فلاسفه مسلمان و تجربه‌گرایان است؛ البته این دو گروه درباره منشأ کسب معلومات اولیه با یکدیگر اختلاف نظر دارند.

گزینه «۲»: این عبارت مورد اعتقاد فلاسفه مسلمان است.

گزینه «۳»: این عبارت مورد اعتقاد فلاسفه مسلمان و دکارت و برخلاف نظر تجربه‌گرایان است.

(فلسفه (۲)، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۱۵- گزینه «۳»

(مبیر پیرسینلو)

طبق متن داده شده، این داوطلب اولاً به سنخیت میان علت و معلول معتقد است که بر مبنای آن، هر علتی، معلول خاص خودش را پدید می‌آورد و هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود و پدید می‌آید. در نتیجه معتقد است برای قبولی در رشته دلخواهش (معلول) باید علت خاص آن (تمرین و آمادگی در کنکور) محقق شود و نه امور غیرمرتبط، مانند گردش در اینترنت و ...

و ثانیاً معتقد به وجوب علی و معلولی است که بر اساس آن، اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین حاصل می‌شود که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی است و وجود آن، وجوب پیدا می‌کند. بنابراین با تحقق همه شرایط مربوط به آمادگی کنکور، انتظار قبولی در رشته دلخواهش را دارد.

(فلسفه (۲)، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۲۱۶- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسبی)

آیات مطرح در گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» به غایت‌مند بودن جهان هستی و هدفمند بودن آفرینش پدیده‌ها اشاره دارد و رد معنای سوم اتفاق هستند.

(فلسفه (۲)، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۲۱۷- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسبی)

عبارت صورت سؤال از داستایوفسکی است و تأییدکننده این نظر است که زندگی معنادار و با فضیلت با قبول وجود خدا امکان‌پذیر است. یعنی اگر کسی واقعاً خدا را قبول نداشته باشد، عقلاً و منطقاً می‌تواند هر کاری انجام دهد، چه خوب و چه بد.

این جمله داستایوفسکی مخالف با آن دیدگاهی است که می‌خواهد بدون قبول خداوند، زندگی معنادار را توجیه نماید. مقصود او از کلمه «مجاز» این است که اگر خداوند نباشد، مسئولیت‌پذیری انسان بسیار سخت می‌شود، کنترل اخلاقی و محدود کردن امیال از دست می‌رود و معیاری برای تعیین خوب و بد و ارزش‌ها در دست نخواهد بود.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۸)

۲۱۸- گزینه «۲»

(کیمیا طوماسبی)

افلاطون از خدا به عنوان «صانع» و آفریننده اشیا این عالم یاد می‌کند تا به انسان‌ها یادآوری نماید که نظم جهان از وجودی عاقل سرچشمه می‌گیرد. نکته: صانع (دمیورژ)، همان خداست، اما در مرتبه خلق جهان؛ اما مثال خیر، فقط اشاره به ذات خداوند دارد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۲)

۲۱۹- گزینه «۳»

(کیمیا طوماسبی)

عبارت گزینه «۳» اشاره به استدلال کانت دارد که در آن نتیجه می‌گیرد «قبول خداوند، پشتوانه اختیار و اراده انسان و مسئولیت‌پذیری او و تکیه‌گاه اصول اخلاقی مورد قبول وی است». کانت از راه استدلال عقلی به بحث اعتقاد به خدا پرداخته است.

سایر گزینه‌ها اشاره به رابطه معنادار زندگی و اعتقاد به خدا دارند و به نوعی بیانگر این نکته هستند که زندگی بدون اعتقاد به خدایی که مبدأ خیر و زیبایی و ناظر بر انسان باشد، دچار خلأ معنایی و پوچی آزاردهنده‌ای خواهد شد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۹)

۲۲۰- گزینه «۴»

(الله فاضلی)

از نظر هیوم مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی، برهان نظم است که از تجربه گرفته شده، اما این برهان نیز توانایی اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی را ندارد. این برهان فقط می‌تواند ثابت کند که یک ناظم و خالق این جهان را اداره می‌کند. اما ثابت نمی‌کند که این ناظم خالق همان خداوندی است که نیازمند به علت نیست و وجودی ازلی و ابدی دارد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۵)

فلسفه دوازدهم - سؤال‌های «آشنا»

۲۲۱- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۹۹)

در حمل وجود بر ماهیت رابطه وجودی برقرار نیست. بلکه آن چیز ممکن است باشد یا نباشد. پس اگر وجود و ماهیت یکی بودند تصور هر ماهیت برای موجود شدنش کافی بود. این بدین معنی است که وجود یافتن هیچ ماهیتی دیگر به دلیل نیاز نداشت؛ زیرا تصورش برای وجود داشتن کافی بود. پس اینکه می‌توان ماهیاتی را تصور کرد که وجود ندارند دلیلی بر مغایرت وجود و ماهیت است.

(فلسفه (۲)، هستی و نیستی، صفحه ۵)

۲۲۲- گزینه «۳»

(کنکور، فارغ از کشور، ۹۹)

واجب‌الوجود بالغیر یعنی موجودی که واجب است، ولی این وجوب از ناحیه ذات خودش نیست، بلکه از سوی علتش ضروری شده است. پس می‌توان گفت ضرورت وجود او از ناحیه دیگری است.

(فلسفه (۲)، جهان مملکت، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۲۲۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

در روابطی که در خود وجود دو طرف برقرار می‌شود؛ نه قبل از وجود آن دو یا بعد از آن، هستی و وجود یافتن طرف دوم رابطه (معلول) وابسته به طرف اول (علت) است؛ بنابراین تنها نقش معلول، هستی یافتن است.

(فلسفه (۲)، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۲۲۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

هیوم با تجربه‌گرایان هم عقیده است که تنها راه شناخت واقعیات حس و تجربه است، اما می‌گوید رابطه ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و آن را نمی‌توان از طریق مشاهده حسی و تجربه به دست آورد و باید یک راه تجربی دیگر برای آن پیدا کرد. او می‌گوید حس فقط می‌تواند اجسام و رنگ‌ها و شکل‌ها و اموری از این قبیل را به ما نشان دهد؛ مثلاً چشم می‌بیند که با آمدن خورشید به آسمان، زمین روشن می‌شود اما اینکه یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشنی زمین باشد، چنین چیزی با حس قابل مشاهده نیست.

(فلسفه (۲)، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۲۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

اصل وجوب علی و معلولی بیانگر این نکته است که اگر علت تامه معلولی حاضر باشد، محال است که آن معلول موجود نشود.

(فلسفه (۲)، کرامت تصویر از جهان، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۲۲۶- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۹۹)

برخی شانس را عامل موفقیت یا عدم موفقیت می‌دانند و معتقدند که شانس برخی از افراد بیشتر و شانس بعضی دیگر کم‌تر است. این یعنی در نگاه آنان، شانس عاملی خارج از قانون علیت است که بر روند امور یک شخص تأثیر می‌گذارد.

معنای چهارم اتفاق عبارت است از رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده. به طور مثال، شخصی برای خرید به فروشگاه می‌رود و دوست خود را هم در آن فروشگاه می‌بیند، بدون اینکه قبلاً از آمدن دوستش خبر داشته باشد و آن را پیش‌بینی کرده باشد. این معنای اتفاق چیزی خارج از رابطه علیت است و با آن و نتایجش منافاتی ندارد.

(فلسفه (۲)، کرامت تصویر از جهان، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۲۲۷- گزینه «۱»

(کنکور، فارغ از کشور، ۹۹)

دکارت می‌گوید: «من از حقیقتی نامتناهی و دانا و توانا که خود من و هر چیز دیگری به وسیله او خلق شده‌ایم، تصویری دارم. این تصور نمی‌تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی‌ام. این تصور از هیچ موجود متناهی دیگر هم نیست. پس این تصور از یک وجود نامتناهی است؛ اوست که می‌تواند چنین ادراکی را به من بدهد.»

پس دکارت با استفاده از تصور خدا وجود او را اثبات می‌کند.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۲۲۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

برهان مشهور ارسطو بر اثبات وجود خدا، برهان حرکت نام دارد. او معتقد است که وجود حرکت در عالم نیازمند یک محرکی است که خود آن محرک، حرکت نداشته باشد، زیرا اگر آن نیز حرکت داشته باشد، نیازمند یک محرک دیگر است و آن محرک دوم نیز به همین ترتیب نیازمند محرک است و سلسله محرک‌ها تا بی‌نهایت جلو خواهد رفت و چنین تسلسلی عقلاً محال است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۴)

۲۲۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

از دیدگاه کاتینگهام سیر نزولی استدلال‌های عقلی و فلسفی در اروپا برای اثبات وجود خدا باعث شد برخی فیلسوفان اروپایی، خدا را عامل اصلی معنابخشی به زندگی معرفی کنند.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۹)

۲۳۰- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۹۹)

دکارت می‌گوید تصور حقیقت نامتناهی نمی‌تواند از او یا هر موجود متناهی دیگری باشد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

منطق

۲۳۱- گزینه «۴»

(فراهار قاسمی نژاد)

استقرای تمثیلی استدلالی ضعیف است و نتایج آن احتمالی است. چرا که به صرف مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی‌توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۳)

۲۳۲- گزینه «۴»

(مبیر پیرسینلو)
در اینجا خواستگار از صرف مشابهت ماه تولد خودش با دختری که به خواستگاری اش رفته است، نتیجه گرفته که در سایر جنبه‌های شخصیتی هم با یکدیگر مشابهت دارند و زندگی خوبی خواهند داشت. در اینجا با یک تمثیل ناروا مواجهه‌ایم؛ زیرا به صرف مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی‌توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۳)

۲۳۳- گزینه «۲»

(فرهار قاسمی نژاد)
در استقرای تعمیمی هر چقدر تعداد نمونه‌ها (نه جامعه آماری) بیشتر باشد استقرا قوی‌تر خواهد بود.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۷)

۲۳۴- گزینه «۳»

(کیمیا طوماسی)
«سیر از جزئی به کلی» بیانگر استدلال استقرای تعمیمی است که در آن با مشاهده چند مورد جزئی، حکمی کلی به دست می‌آید.
استدلال‌های مذکور در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» همه از این نوع هستند.
استدلال مطرح در گزینه «۳» استقرای تمثیلی است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۵)

۲۳۵- گزینه «۳»

(مبیر پیرسینلو)
در تمامی گزینه‌ها، مغالطه تمثیل ناروا به کار رفته است. دو راه برای مقابله با تمثیل ناروا در کتاب درسی ذکر شده است: ۱- توجه به وجوه اختلاف ۲- یافتن استدلال تمثیلی مخالف. تنها در گزینه «۳» برای مقابله با تمثیل ناروا، یک استدلال تمثیلی مخالف ذکر شده است. در سایر گزینه‌ها، وجوه اختلاف بیان شده است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۴)

۲۳۶- گزینه «۱»

(فرهار قاسمی نژاد)
در استدلال فوق از بین احتمالات مختلف دلیل خلوت بودن جاده شرایط کرونایی ذکر شده است پس استنتاج بهترین تبیین است. باید دقت کنیم هرگاه دلیل ذکر می‌شود حتماً استنتاج بهترین تبیین است و اگر دلیل ذکر نشود استقرای تعمیمی خواهد بود.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۲۳۷- گزینه «۲»

(کیمیا طوماسی)
عبارت «بدین خواری مبین خاکستر سردم» جمله انشایی محسوب می‌شود؛ جملات انشایی فاقد قابلیت صدق و کذب هستند و خبری از عالم خارج نمی‌دهند.

عبارت «من این آزرده‌جان را می‌شناسم خوب.» یک جمله خبری بامعنا است و قضیه محسوب می‌شود؛ بنابراین امکان صدق و کذب دارد و عناوین «موضوع، محمول و نسبت» در آن مطرح است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۲۳۸- گزینه «۴»

(فرهار قاسمی نژاد)
فقط گزینه «۴» یک قضیه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: یک جمله شرطی است نه قضیه شرطی

گزینه «۲»: ای حرف ندا است، خبری نیست و قضیه هم محسوب نمی‌شود.

گزینه «۳»: جمله سؤالی است؛ جملات سؤالی قضیه نیستند.

(منطق، قضیه عملی، صفحه ۵۵)

۲۳۹- گزینه «۱»

(فرهار قاسمی نژاد)
قضیه حملی به لحاظ «موضوع» به شخصیه و محصوره، به لحاظ «کمیت» به جزئی و کلی و به لحاظ «کیفیت» به سالبه و موجب قابل تقسیم است؛ اما به لحاظ محمول قابل تقسیم نیست.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

۲۴۰- گزینه «۲»

(فرهار قاسمی نژاد)
چنانچه محمول به تک تک مصادیق موضوع قابل حمل باشد قضیه محصوره و چنانچه محمول به کل مجموعه و خود موضوع حمل شود، قضیه شخصیه خواهد بود.

در گزینه «۲» محمول به کل مجموعه حمل شده است، پس قضیه شخصیه است.

نکته: هر قضیه‌ای که سور داشته باشد الزاماً محصوره نیست. قضیه باید سورپذیر باشد تا محصوره محسوب شود. در گزینه «۲» سور زائد است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه ۵۸)

فلسفه یازدهم

۲۴۱- گزینه «۴»

(الله خاضلی)
تحت تأثیر اندیشه‌های سوفسطائیان، اخلاق و فضیلت (نه دانش) میان مردم کم‌رنگ شده بود و بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند. در چنین شرایطی جامعه آتن از حقیقت و فضیلت فاصله می‌گرفت و حق طلبی در سایه جدل و سخنوری ماهرانه کم‌رنگ می‌شد.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۷)

۲۴۲- گزینه «۲»

(مبیر پیرسینلو)
سقراط می‌گفت: «من هم با تهی‌دستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم تا از من بپرسند و به سخنان من گوش فرا دهند. در نتیجه می‌توان گفت ترجیح خاصی برای ارتباط با هیچ‌یک از این دو طیف نداشته است.»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: درست است که سقراط به مبارزه با سوفسطائیان پرداخت، اما در عمر خود هیچ کتابی ننوشت.

۲۴۶- گزینه «۳» (فهرار قاسمی نژاد)

گزینه «۳» از جمله اتهامات وارد شده بر سقراط در دادگاه نیست.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۱)

۲۴۷- گزینه «۱» (کیمیا طهماسبی)

سقراط بیان می‌دارد:

«من هم با تهی‌دستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم تا از من بپرسند و به سخنان من گوش فرا دهند ... این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیایها بر عهده من نهاده است.»

«از گشت‌وگذار در شهر جز این مقصودی ندارم که شما جوانان و بزرگسالان را متقاعد سازم که نباید جسم و مال و ثروت را بر کمال نفس خود ترجیح دهید.»

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۸)

۲۴۸- گزینه «۱» (کیمیا طهماسبی)

سقراط در دفاعیات خود بیان می‌کند: «اکنون که خداوند مرا مأمور کرده تا در جست‌وجوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم، آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سر بتایم؟ بلی! اگر چنین گناهی از من سر زند، سزاوار است که دادگاهی تشکیل دهند و بگویند سقراط به خدا اعتقاد ندارد. ارتکاب آن گناه دلیل بر سرپیچی از امر خداست.»

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۲۴۹- گزینه «۲» (مبیر پیرسینلو)

سقراط معتقد بود که تقریباً هیچ نمی‌داند. باور داشت تنها دانش او همین است که می‌داند دانشی ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در سایر گزینه‌ها، مضامین ابیات به هیچ‌وجه با آنچه از دفاعیات سقراط در کتاب درسی آمده است، ارتباط مستقیمی ندارد.

گزینه «۱»: سقراط مدعی نبود که پیامی مبنی بر این که در دام دنیا گرفتار شده است، دریافت کرده است. پیام سروش دلفی هم چنین مضمونی را به نحو آشکار نمی‌رساند.

گزینه «۳»: سقراط ادعای آشکاری نداشت که خدا را به مردم معرفی می‌کند.

گزینه «۴»: سقراط مدعی داشتن مقامات عالی عرفانی و معنوی نبود.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۲)

۲۵۰- گزینه «۴» (الله فاضلی)

رفتار متواضعانه و همراه با احترام سقراط موجب شده بود جوانان زیادی مجذوبش شوند.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۶)

گزینه «۳»: سقراط درباره مسائل اساسی زندگی با مردم سخن می‌گفت بدون اینکه مردم از او درخواست کنند. سقراط می‌گفت این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیایها بر عهده من نهاده است.

گزینه «۴»: سقراط، روش بحث ثابتی داشت که به روش سقراطی شهرت یافت.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۲۴۳- گزینه «۴» (کیمیا طهماسبی)

مخالفان اصلی سقراط سوفسطائیان بودند. آنان معتقد بودند که جهان را نمی‌توان شناخت و آنچه را که ما علم و دانش می‌نامیم، تنها ساخته و پرداخته ذهن ماست و تطابقی با واقعیت‌ها ندارد. آنان با کمک اقسام مغالطه‌ها و جدل و فن سخنوری به نشر اندیشه خود می‌پرداختند.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۷)

۲۴۴- گزینه «۴» (الله فاضلی)

سقراط به مردم می‌آموخت که هر چیزی را مورد سؤال قرار دهند. او جهالت افراد قدرتمند و سفسطه‌گر را به رخشان می‌کشید. از این رو به چهره‌ای بسیار بحث‌برانگیز تبدیل شد.

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۸)

۲۴۵- گزینه «۴» (مبیر پیرسینلو)

انکار خدایان از اتهامات سقراط بود. اما بقیه جمله، سخن سیرسون فیلسوف بزرگ رومی در مورد سقراط است که گفت: «او فلسفه را از آسمان به زمین آورد و آن را وادار کرد تا به زندگی، اخلاقیات و خیر و شر بپردازد.» روشن است که این بخش از اتهامات سقراط در دادگاه نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: از نظر سقراط، راز سروش معبد دلفی این بود که به ما انسان‌ها بنمایاند که تا چه پایه نادانیم و اگر از او به عنوان «دانا» یاد کرد، فقط به این خاطر بود که بگوید: داناترین شما آدمیان، کسی است که چون سقراط بداند که هیچ نمی‌داند. پس از محدوده معرفت خویش آگاه می‌شویم.

گزینه «۲»: از نظر سقراط نمی‌توان علم و قدرت و عدالت فوق بشری را قبول داشت ولی وجود خداوند را منکر شد.

گزینه «۳»: سقراط در دادگاه گفت: «اکنون که خداوند مرا مأمور کرده تا در جست‌وجوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم، آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سر بتایم؟ بلی! اگر چنین گناهی از من سر زند، سزاوار است که دادگاهی تشکیل دهند و بگویند سقراط به خدا اعتقاد ندارد.»

(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۲)

روان‌شناسی

۲۵۱- گزینه «۲»

(موسا عفتی)

مفهوم حافظه کاری نشان‌دهنده این موضوع است که انواع حافظه را نمی‌توانیم صرفاً براساس زمان تقسیم‌بندی نماییم، بلکه میزان استفاده از اطلاعات، تعیین‌کننده در دسترس بودن یا عدم دسترسی به آن اطلاعات است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۵)

۲۵۲- گزینه «۲»

(مهمعلی فرزندموی)

در سؤالات تستی به علت این که گزینه وجود دارد، بازبایی اطلاعات راحت‌تر است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴)

۲۵۳- گزینه «۴»

(مهمعلی فرزندموی)

تشریح عبارات نادرست:

- مدت زمان بازبایی اطلاعات از حافظه حسی حدود نیم‌ثانیه است.
- مهم‌ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه‌مدت، محو شدن مواد اطلاعاتی حافظه به دلیل گذشت زمان یا جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است.

- مدت ذخیره‌سازی در حافظه کوتاه‌مدت حداکثر چند دقیقه است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۷)

۲۵۴- گزینه «۳»

(مهوری باهدری)

پدیده نوک زبانی (من پاسخ سؤال را می‌دانم، اما نمی‌توانم بگویم، لطفاً اولین کلمه آن را بگویید.) به سبب مشکل در مرحله بازبایی است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۴)

۲۵۵- گزینه «۲»

(مهوری باهدری)

عامل ایجاد فراموشی در عبارت صورت سؤال، عوامل عاطفی است.
عوامل ایجاد فراموشی در گزینه‌ها به ترتیب: عدم رمزگردانی، عوامل عاطفی، تداخل اطلاعات و گذشت زمان است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۳)

۲۵۶- گزینه «۲»

(همیدرضا توکلی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یکی از مهم‌ترین دلایل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه‌مدت، جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است.

گزینه «۲»: مطالب چند روز گذشته، نمودی از حافظه بلندمدت می‌باشد.

گزینه «۳»: حفظ ۹ لغت به معنای فراخنای ارقام و مربوط به حافظه کوتاه‌مدت است.

گزینه «۴»: دقایقی پیش از امتحان نیز نشان‌دهنده کارکرد حافظه کوتاه‌مدت است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۷)

۲۵۷- گزینه «۲»

(مهمعلی فرزندموی)

بیان تفاوت‌های یک موضوع یا قیاس مطالب ← تمایزبخشی

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۶)

۲۵۸- گزینه «۱»

(همیدرضا توکلی)

صورت سؤال به دنبال این است که کدام رمزگردانی به شکل پیچیده‌تری اتفاق می‌افتد و انرژی بیشتری را صرف خود می‌کند. در حفظ کردن شعر، چون هم باید کلمات را به خاطر سپرد و هم معنای شعر را بفهمیم، پس رمزگردانی هم شنیداری و هم معنایی است. در گزینه «۲»، رمزگردانی دیداری است. گزینه «۳»، معنایی است؛ اگرچه جزئیات و آواهای دقیق را به خاطر نداریم، اما اصل ماجرا را به یاد داریم. گزینه «۴» نیز نمودی از رمزگردانی شنیداری است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۴)

۲۵۹- گزینه «۳»

(مهوری باهدری)

تشریح عبارات نادرست:

گزینه «۱»: ظرفیت هر دو حافظه حسی و بلندمدت، بدون محدودیت است.
گزینه «۲»: حافظه کاری فضای کار را برای فعالیت جاری ذهن مهیا می‌کند.

گزینه «۴»: حافظه کاری برخلاف حافظه حسی و کوتاه‌مدت براساس میزان استفاده از اطلاعات دسته‌بندی شده است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۷)

۲۶۰- گزینه «۲»

(همیدرضا توکلی)

به دلیل گذر زمان، خاطرات فراموش شده‌اند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۲)